

Kennis

 in het Science Park

 en het meten ervan

 en informatietechnologie

 en de fastfood sector

Not everything that counts can be counted,
and not everything that can be counted counts.

rostraeconomica

uitgegeven door faculteitsvereniging Sefa

nummer 276

jaargang 55

oktober 2009

 UNIVERSITY OF AMSTERDAM

Faculty of Economics and Business

**SE
FA**

Economische Faculteitsvereniging
Universiteit van Amsterdam

of weet jij* een beter moment om in actie te komen?

www.werkenbijpwc.nl

Assurance • Tax • Advisory

*connectedthinking

PRICEWATERHOUSECOOPERS

© 2008 PricewaterhouseCoopers B.V. Alle rechten voorbehouden.

redactioneel

colofon

Hoofdredacteur

Lennart Verhoef

Eindredactie

Orfirah Helstone
Danny Paulich

Redactie

Lisa van Blokland
Roel van Dongen
Nadine Ketel
Richard Nooij
Henry Oen
Adi Prnjavorac
Imad Qutob
Suzanne Ruwaard
Margarita Volodina

Voor reacties, brieven en open sollicitaties is de redactie te bereiken op:

Kamer E0.02
Roetersstraat 11
1018 WB Amsterdam
020 5254024
rostra@sefa.nl

Met medewerking van

Charissa Bosma
Louis Lapidaire
Tsvi Vinig
Philippe Vorst

Columnist

Prof. Dr. J. Hartog

Cartoonist

Arend van Dam

Vormgeving

carli-d
www.carli-d.nl

Oplage

4700

Adreswijzigingen

Adreswijzigingen kunnen alleen worden doorgegeven via Studielink.
www.studielink.nl

Jaarabonnement

5 nummers voor 15 euro

Advertenties

BDO
KPMG
Mazars
Ministerie van Financiën
PWC
Shell

Tarieven advertenties

Neem contact op met Sefa en vraag naar Ramin Kader of Robin Peereboom.
020 5254024
externezaken@sefa.nl

Zet- en drukwerk

Thieme Media Group, Almere

Niets uit deze uitgave mag zonder schriftelijke toestemming van de hoofdredacteur of de externe auteur overgenomen worden. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van ingezonden stukken en behoudt zich het recht voor deze in te korten.

De kennisfabriek die de UvA heet

Als Nederland een kenniseconomie heeft, dan is de Universiteit van Amsterdam een kennisfabriek. Een fabriek die op dit moment op volle toeren draait. Een recordaantal studenten begon dit jaar namelijk aan de propedeuse Economie en Bedrijfskunde aan onze faculteit. Tijdens de opening van het academisch jaar maakte de voorzitter van het College van Bestuur, Karel van der Toorn, bekend dat er maar liefst 31.000 studenten aan de UvA studeren: een recordaantal. Dit is helemaal een ongelofelijk aantal als je bedenkt dat er in 1960 in heel Nederland slechts 40.000 studenten actief waren. Waarom mag de UvA zich op deze belangstelling verheugen? Kent studeren een anticyclische trend? Misschien zijn mensen door de economische crisis de waarde van een opleiding hoog gaan inschatten. Het kan ook zijn dat de crisis ervoor heeft gezorgd dat afgestudeerden niet worden aangenomen, waardoor veel studenten door gaan studeren. Of zouden veel mensen de importantie van kennis hebben gezien voor de toekomst?

Kennis, het thema van de eerste Rostra Economica van dit collegejaar, kent vele aangezichten. Van zelfkennis tot talenkennis en van voorkennis tot wetenschappelijke kennis. Daarnaast roept het een aantal interessante vragen op. Wat is kennis? Waarom is kennis een productiefactor geworden? Hoe stimuleren wij de kenniseconomie? Kan kennis gekocht worden? En wat is het dan waard? Het is misschien een open deur om te stellen dat de omgang en exploitatie van kennis belangrijker is geworden dan het daadwerkelijke bezit ervan. Iets wat echter in mindere mate een open deur is, zijn de belangrijke gevolgen hiervan voor de universiteiten. Voor ouderwetse kennisoverdracht zou er geen plaats moeten zijn. Kritische omgang met kennis zou een centrale pijler in de opleiding moeten worden. Door de enorme toestroom van studenten en de bezuinigingen vanuit Den Haag, heeft de universiteit echter steeds minder middelen om dit te kunnen garanderen. De collegevoorzitter uitte dan ook zijn zorgen over de kwaliteit van het onderwijs. Het lukt nu onvoldoende om de studenten 'in de beste academische traditie' op te leiden, zei Van der Toorn. Hiermee is de noodklok weer geluid. Het is te hopen dat het deze keer wordt gehoord, want juist in tijden van economische recessie zijn investeringen in onderwijs en kennis hard nodig. Als Nederland een kenniseconomie, en de UvA een kennisfabriek wil zijn, is dit het moment om een stap in de goede richting te zetten.

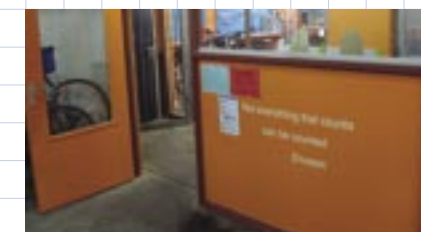
In deze Rostra vindt u veel verschillende beschouwingen op het begrip kennis. Zo vindt Tsvi Vinig, directeur van het Sciencepark en docent aan de UvA, dat kennis als meest dominante productiefactor nog te weinig aandacht krijgt. In het artikel 'Meten is weten?' worden de verschillende manieren van het meten van intelligentie en de urgentie ervan uiteengezet. Philippe Vorst, UvA-alumnus en oprichter van New York Pizza, vertelt hoe kennis vooral wordt gebruikt om zijn bedrijfsvoering efficiënter te maken.

Daarnaast heeft u misschien gezien dat de opmaak rigoureuus is veranderd. Aangezien wij dit blad voor u maken, nodig ik u uit om uw commentaar en complimenten te delen met de redactie. Hiervoor kunt u het e-mailadres uit de colofon hiernaast gebruiken.

Ik wens u veel plezier bij het lezen van uw Rostra Economica.

Lennart Verhoef

Hoofdredacteur Rostra Economica

'De spreuk op de voorkant komt u wellicht bekend voor. Bij de fietsenstalling en reparatiewerkplaats naast de ingang van de faculteit aan de Roetersstraat nr. 11, is een verkorte versie te lezen.'

artikelen

Meten is weten?
pagina 12

Kennis en faillissementen
pagina 26

Wetenschappelijk wangedrag
pagina 30

interviews

Tsvi Vinig
Het Science park is het best bewaarde
geheim van Amsterdam.
pagina 8

FEB alumnaus
Philippe Vorst
pagina 22

Louis Lapidaire
Ondernemen volgens... Louis Lapidaire
pagina 17

columns

Even synchroniseren
pagina 11

prof. dr. Joop Hartog
Over de gehakkelde aurelia en
de poëzie van de economie.
pagina 25

elk nummer

FEB question
pagina 7

Niet verplicht, wél aanbevolen
pagina 15

Betoog voor, betoog tegen
pagina 20

SEFA front
pagina 18

FEB flits
pagina 29

FSR Economie & Bedrijfskunde
pagina 33

STUDIEVERENIGINGEN

VSAE
pagina 32

FSA
pagina 32

Via deze inhoudsopgave kunt u gemakkelijk zien waar de interviews, de columns en de vaste rubrieken staan. Ook is het in één oogopslag te zien welke artikelen binnen het thema vallen. Meer over de nieuwe vormgeving op pag. 14

groen = thema = 'kennis'

over de FEB

RULES DOON RULES

ALS PRINCIPES NIET MEER VOLDOEN, ZIJN ER REGELS NOG. DAARAN VAAT NIET TE ONTKOMEN.
MAAR ALS WE ONS MITSLUITEND EN ALLEEN DOOR REGELS LATEN LEIDEN, ZULLEN WE
DE MIDDELMAAT NOOIT ONTSTIJGEN.

WE ONTZEKKEN ONS DE ZUURSTOF DIE VRIJHEID HEET, EN VERSTIKKEN DE ONTWIKKELING
VAN MENSEN, ONDERNEMINGEN EN ONZE MAATSCHAPPIJ.

REGELS MOGEN NOOIT HET EXCUUS ZIJN OM NIET MEER NA TE DENKEN

BIJ MAZARS VINDEN WE DAT ACCOUNTANTS ZICH NIET MOETEN VERSCHUILEN ACHTER REGELS.
DAT CREËREN ZEKER ZO BELANGRIJK IS ALS CONTROLEREN, DAT INVENTIVITEIT
DE BELANGRIJKSTE EIGENSCHAP VAN DE ACCOUNTANT MOET ZIJN.

ONDERNEMEN BETEKENT RISICO'S NEMEN. ONZE KLANTEN VERWACHTEN DAT WIJ ZE
WIJZEN OP DE RISICO'S EN ZO MOGELIJK DE RUIMTE CREËREN OM ZE VERANTWOORD TE NEMEN.
WIJ LATEN ONS NIET REGEREN DOOR REGELS.

KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP WWW.WERKENBIJMAZARS.NL

Ga verder met Mazars.

M **MAZARS**
ACCOUNTANTS EN BELASTINGADVISEURS

FEB question Why did you choose to study Economics and Business, and how much EC's do you think you will gain this year?

TEXT Lisa van Blokland

THE SUMMER HOLIDAYS ARE OVER, AND A REMARKABLE LARGE AMOUNT OF FIRST-YEAR STUDENTS ARE WALKING THROUGH THE CORRIDORS OF THE FACULTY OF ECONOMICS AND BUSINESS. ROSTRA WAS WONDERING WHY THESE STUDENTS CHOOSE TO STUDY ECONOMICS AND BUSINESS AND HOW MANY EC'S THEY THINK THEY WILL GAIN THIS YEAR.

Natasja Smilde (21)

'Well, first I studied mathematics for 3 years. But during my study I was always interested in economics and its development. I wanted to know more about it, so now I'm here. My goal is to gain 60 EC's this year.'

Sophie Wegter (17)

'In the future, I want to start my own company. I have no idea what kind of company, but we'll see. The best study to learn how to become an entrepreneur is Economics and Business. That's why I chose this study. Of course I hope to gain 60 EC's, but at least I want to get my BSA (45 EC's).'

Denny Smink (18)

'Economics and Business is a very broad study. I still don't know which direction is suitable for me, but I have plenty of time to figure that out this year. I hope that I will gain 60 EC's, but we will see. I want to gain at least 45 EC's!'

Jasper Borghs (18)

'I went to an orientation day, here at the UvA. The study Economics and Business appealed to me, because economy is an interesting subject. I'm excited to learn more about economics and its development, so that's why I will strive for 60 EC's.'

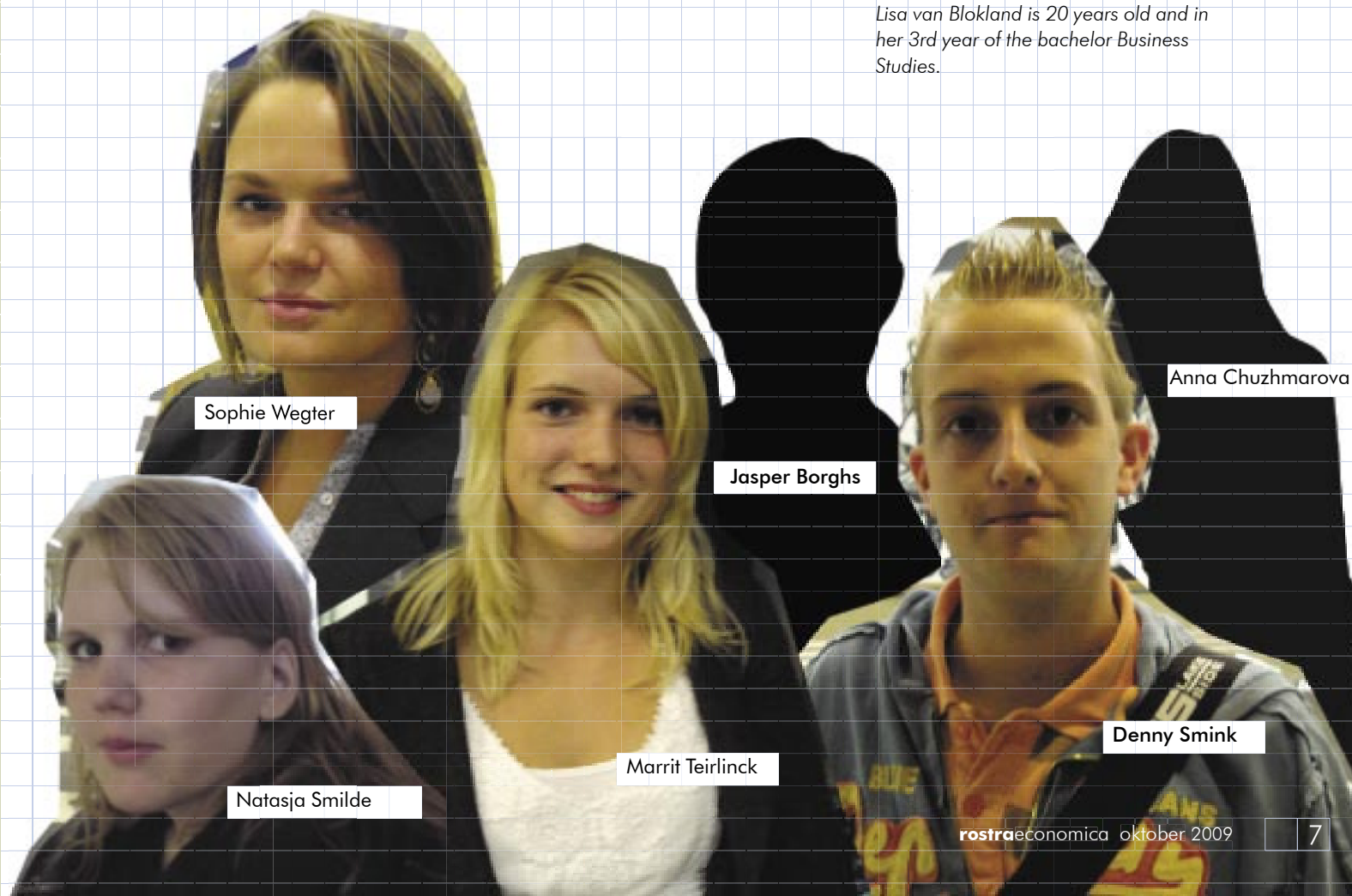
Marrit Teirlinck (18)

'I'm a Dutch student, but I follow the English version of Economics and Business. The study is international orientated and in the future I would like to work abroad. So, Economics and Business is a good base to obtain that. I hope I will gain 60 EC's this year.'

Anna Chuzhmarova (20)

'My sister-in-law is a top manager in Russia. She is my great example and I want to be like her. That's the main reason why Economics and Business was my first choice. I don't know if it's possible for me to gain all 60 EC's, but I want to gain at least 45 EC's...'

Lisa van Blokland is 20 years old and in her 3rd year of the bachelor Business Studies.

Sophie Wegter

Jasper Borghs

Anna Chuzhmarova

Marrit Teirlinck

Natasja Smilde

Denny Smink

interview Tsvi Vinig

'Het Science park is het best bewaarde geheim van Amsterdam.'

TEKST Adi Prnjavorac & Nadine Ketel

IN HET KADER VAN HET THEMA 'KENNIS' HIELD DE ROSTRA ECONOMICA EEN INTERVIEW MET DR. TSVI VINIG. VINIG BEKLEEDDE IN ZIJN LEVEN VERSCHILLENDE FUNCTIES, ZOWEL BINNEN ALS BUITEN DE ACADEMISCHE WERELD. HIJ STUDEERDE WISKUNDE EN NATUURWETENSCHAPPEN IN ZIJN GEBOORTELAND ISRAËL EN PROMOVEERDE AAN DE VRIJE UNIVERSITEIT IN NEDERLAND. VOOR HIJ IN 2003 WEER IN DE WETENSCHAP TERUGKEERDE WERKTE HIJ EEN AANTAL JAAR IN HET BEDRIJFSLEVEN, WAAR HIJ VOORAL WERKZAAM WAS BIJ KLEINE TECHNOLOGIE BEDRIJVEN. MOMENTEEL IS HIJ DE DIRECTEUR VAN SPACE (SCIENCE PARK AMSTERDAM CENTER FOR ENTREPRENEURSHIP) EN GEEFT HIJ LES AAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM. IN TEGENSTELLING TOT WAT VEEL MENSEN ZULLEN DENKEN, IS HIJ BINNEN ZIJN VAKGEBIED NAAR ZIJN MENING ZEKER NIET BEZIG MET HYPES. 'EERST SCOREN DAN TELLEN' IS DE UITDRUKKING DIE HIJ VAAK GEBRUIKT. NAAST ZIJN WERK SPEELT JAZZ EEN GROTE ROL IN ZIJN LEVEN. MET JAZZMUZIEK OP DE ACHTERGROND SPRAK DE ROSTRA ECONOMICA MET HEM OVER HET SCIENCE PARK, KENNIS, AMBITIE EN NATUURLIJK HET ONDERNEMERSCHAP.

Science Park

Het is alweer jaren geleden dat Amerika en Europa 'kennis' tot de meest dominante productiefactor van de wereld-economie maakten. Toen tuimelden de leiders van de westerse wereld over elkaar heen met ambitieuze plannen en doelstellingen. Sindsdien is het nogal stil aan het front. Het Science Park Amsterdam is een instituut dat bijdraagt aan de meest

dominante productiefactor. Toch vindt Vinig dat het Science Park nog te weinig aandacht krijgt. 'Science Park bestaat al vijftig jaar in Amsterdam. Het is het best bewaarde geheim van Amsterdam. Het is gelegen in Watergraafsmeer en staat daar al vijftig jaar, maar pas met de bouw van de studentenwoningen en het sportcentrum daar krijgt het wat meer aanzien.'

Het onderdeel waar de heer Vinig directeur van is bestaat nog niet zo lang: 'Wij hebben twee jaar geleden SPACE opgericht. Dit is één van de onderdelen van Science Park. Het is een samenwerking tussen verschillende organisaties binnen de UvA, de VU, Science Park en de gemeente van Amsterdam. Het enige waar wij ons bezig houden is Science Technology Entrepreneurship. Niets meer, niets minder. Wij creëren kennis en nieuwe ideeën door studenten, ondernemers, onderzoekers, bedrijven en investeerders onder één dak te laten samenwerken. In praktijk kan dit betekenen dat studenten van de Amsterdam Business School een businessplan bedenken voor een uitvinding van een onderzoeker van het Science Park. Een voorbeeld van een van onze uitvindingen is het analyseren van de basisemoties via nieuw ontwikkelde software. Dit is een programma ontwikkeld door een onderzoeker van de UvA, dat door een opname van gezichtsuitdrukkingen kan bepalen hoe de persoon zich op dat moment voelt. Om dit product succesvol op de markt te brengen, hebben een aantal studenten en de ontwerper een businessplan geschreven om dit softwareproduct op meerdere manieren te kunnen toepassen. Een idee was om er een applicatie van te maken voor de iPhone, omdat daar ook een webcam inzit. Die applicatie zou je dan weer kunnen verkopen. Door de samenwerking tussen onderzoeker en de studenten worden de poppen op de juiste plekken gezet en doet iedereen hetgeen waar hij of zij goed in is.' Omdat de weg naar de universiteit voor de grote bedrijven bekend is, helpt SPACE vooral de kleine ondernemers een handje bij een succesvol innovatieproces. Op deze manier probeert SPACE het suffe imago van wetenschap enigszins te veranderen.

‘De meest succesvolle wetenschappers zijn pure ondernemers. Ze volgen allebei dezelfde stappen. Een ondernemer heeft een idee met de gedachte: ik ga er groot mee worden. De volgende stap is het van financieren van zijn idee. Bij de wetenschapper gaat het precies op dezelfde manier. Deze heeft een onderzoeksvraag en daarbij is er geld nodig om onderzoek te doen. Er is dus weinig verschil in het proces, maar er is een duidelijk verschil in imago.’

Kennis en ambitie

Als gastdocent op verschillende Aziatische universiteiten heeft de heer Vinig een goede indruk kunnen krijgen van het verschil in de kwaliteit van het onderwijs in Nederland en Azië. ‘De universiteit bestaat uit twee grote groepen; de studenten en de academische staf. Vinig zijn interesse gaat vooral uit naar een vergelijking van de studenten en hij gebruikt hierbij het voorbeeld van de universiteit in Kuala Lumpur. De eerste vragen die hij aan het begin van een college aan zijn studenten stelt is: ‘Wie ben je? Waar kon je vandaan? Waarom zit je hier? Wat wil je doen?’ Wat hem opvalt, is het volgende: ‘Het niveau van ambitie van de Aziatische studenten ligt duidelijk hoger dan die van de Nederlandse studenten. Een voorbeeld hiervan is een student die tijdens de vragenronde beweerde dat hij minister van Financiën wilde worden. Daar kan je wel om lachen, maar het zou mij echt niets verbazen als hij dat uiteindelijk ook wordt. Die studenten zijn ijverig en pakken alles wat ze kunnen pakken. Dit is iets wat ik mis bij de Nederlandse studenten.’ Hij twijfelt daarentegen niet aan het niveau van de Nederlandse studenten. Het verschil zit zoals hij beweert in ambities. ‘Om de ambities te veranderen zullen we moeten overgaan op strenge selectieprocedures, zoals het Amerikaanse systeem. Hier ligt mijn voorkeur. Zo haal je het beste uit de studenten naar boven. Je daagt ze uit. Daarnaast zal het percentage van vroegtijdige afvallers omlaag gaan. Hiermee kunnen we veel geld besparen.’ Volgens Vinig missen we universiteiten zoals Harvard en Yale in Nederland. ‘Het is toch gek: alle ingrediënten voor een topuniversiteit zijn aanwezig en toch zijn ze er niet. Dit is ook een reden waarom de beste studenten naar de buitenlandse universiteiten trekken. Zij nemen geen genoegen met gemiddelde docenten, waardoor we uiteindelijk kennis verliezen.’

Overheid en ondernemerschap

Als we naar het regeerakkoord kijken, zien we dat er weinig aandacht wordt besteed aan innovatie. In hoeverre moet Den Haag zich volgens Vinig met dit proces bemoeien? ‘In een van de laatste regeerakkoorden valt het woord innovatie wel, maar de vraag is of het wel vanuit de regering moet komen en zo ja, in welke mate. Daarbij zijn er wel allerlei subsidies die het ondernemen proberen te stimuleren, maar het effect van deze subsidies is er nauwelijks.’

Economische crisis

De G8, de zeven grootste economieën ter wereld en Rusland, zien dat hun economieën momenteel tekenen van stabilisatie vertonen. Maar of ze ook echt op korte termijn van de kredietcrisis herstellen, blijft nog onzeker. Toch is de kredietcrisis ook ergens goed voor geweest volgens Vinig. ‘In Amerika is er een grote discussie gaande over dit onderwerp. Er zijn verschillende onderzoeken die beweren dat de grootste bedrijven van vandaag, in de vorige economische crisis zijn opgericht. Er zijn heel veel mogelijkheden om tijdens een crisis iets te beginnen. Een goed voorbeeld hiervan heeft zich in China afgespeeld. Daar kampten grote bedrijven met enorme voorraden waardoor ze hun producten onder de kostprijs moesten verkopen. Een aantal studenten was zo slim geweest om deze producten massaal op te kopen en via internet weer door te verkopen. In één jaar hadden ze een omzet van vijftien miljard. En zo gaat dit overal in de wereld. Mensen blijven mogelijkheden zien binnen een crisis.’

Jazz

Ten slotte vroegen wij Vinig iets over zijn hobby te vertellen. ‘Ik speel jazzgitaar. Helaas ontbreekt het aan talent, anders was ik een muzikant geworden. Maar wat ik wel wil in de nabije toekomst is het improviseren onder de knie te krijgen. Dit is heel complex en innoverend. Alles zit erin. Miles Davis, een van mijn inspiratiebronnen, was daar erg goed in. Hij kon in een vrij strakke structuur toch iets nieuws creëren. Misschien is dit wel een goede vergelijking met de Universiteit van Amsterdam. Vanaf buiten lijkt het wel een heel strak systeem, maar toch is er een bepaalde vorm van vrijheid aanwezig om iets nieuws te creëren.’

Adi Prnjavorac is 24 jaar en schrijft momenteel zijn scriptie binnen de Master Business Economics. Daarnaast volgt hij het schakeljaar Politologie: Internationale Betrekkingen.

Nadine Ketel is 23 jaar en heeft net haar Master Economics afgerond. Nu is ze begonnen met de research master Economics, aan het Tinbergen Instituut.

column Even synchroniseren

Sinds 1 mei 2009 runnen Orfirah Helstone en Charissa Bosma hun eigen bedrijf: Helstone&Bosma. Lees hier over hoe het gaat, hun ervaringen met het ondernemen en hun korte interviews in het artikel “Ondernemen volgens..”.

TEKST Orfirah Helstone

Stabiliteit is vaak ver te zoeken in deze complexe en snel veranderende wereld. De situatie zat tot kort geleden als volgt in elkaar. Tot begin juli hadden we de luxe van een “eigen” werkplek (namelijk de nieuwe studieruimte op het Science Park), veel een-op-een overleg en voldoende tijd om tussen de colleges door te werken. Aangezien je zelf de motor van je bedrijf bent, is het belangrijk om de onderlinge communicatie fatsoenlijk gestroomlijnd te houden. Voor de buitenwereld ben je namelijk één organisatie. Al snel traden er ingrijpende veranderingen in ons ogenschijnlijk stabiele ondernemersbestaan.

Tot 1 juli 2009 waren Charissa en ik beiden in het bezit van een zelfstandige studentenwoning op het Science Park in Amsterdam Oost. Op deze nieuwe campus waren meer dan 700 studentenwoningen gerealiseerd om studenten van het nieuwe Amsterdam University College te vestigen. De inschrijvingen voor deze nieuwe opleiding liepen, naar ons idee, niet al te vlot. Dus we dachten dat het nog wel even zou duren voordat de woningen een andere bestemming zouden krijgen. Helaas was dit niet het geval. De eerste 200 woningen moesten worden vrijgemaakt, waaronder Charissa’s woning. Voor dat we het doorhadden was het tijdperk van ‘even op je sokken naar je venoot om te overleggen’ voorbij en ontstond er een afstand van 40 kilometer in onze bedrijfsvoering!

Tussen ‘thuis’ en ‘ondernemen’ kwam dus ‘reistijd’. Alsof dat nog niet genoeg was brak ook nog de vakantieperiode aan. Een periode met mooi weer, veel vrije tijd en spontane ontmoetingen met vrienden waar je tijdens het collegejaar minder aandacht aan hebt kunnen besteden. Dan zou je denken dat de oplossing een kwestie is van goed plannen en gebruik maken van de mogelijkheden die het internet biedt. Bijvoorbeeld online agenda’s beheren, online telefoneren via Skype en bestanden delen met Google Docs. Het bleek niet mee te vallen. Online agenda’s beheren vereist heel veel consistentie en discipline. Hiervoor moet je namelijk continu internet in de buurt hebben. Daarbij waren onze vakanties niet op elkaar afgestemd, waardoor er achter elkaar periodes ontstonden waar we ons in een omgeving zonder mobiel bereik of internet bevonden. Online telefoneren zat er dus niet bij. Voor het bestanden delen gold hetzelfde verhaal als met de agenda’s. Bovendien konden we niet altijd bij elkaars laatst bijgewerkte bestanden.

FOTO Wilbert van Woensele

De afstanden tussen ons werden langzaam, zowel absoluut als relatief, vergroot als gevolg van de eerdergenoemde veranderingen. De continuïteit in onze stabiele omstandigheden was doorbroken waardoor onze bedrijfsvoering complexer werd. De genadeklap op onze naadloze onderlinge communicatie volgde al snel. Onze belangrijkste communicatiemiddelen, twee oude laptops, besloten plotseling dat ze al aan hun eind waren. Dag draadloos internet, dag uitwisseling van informatie op ieder moment, dag efficiëntie. Er moest een algehele oplossing komen. Met de mogelijkheden van vandaag op het gebied van technologie moet dit beter kunnen, dachten we.

De oplossing kwam in de vorm van zowel een zakelijke als een persoonlijke ‘upgrade’. Twee gloednieuwe laptops van Apple. Licht, mooi en gemakkelijk in het gebruik. Geluk bij een ongeluk achteraf gezien, want onze trip naar de MacHouse stond eigenlijk al sinds het begin van onze plannen op de agenda. Uitgerust met nieuwe mogelijkheden konden we onze eerste stappen in de goede richting zetten om de boel weer op de rails te krijgen. Via een aantal programma’s kunnen we nu elkaars agenda’s inzien, overzichtelijk takenlijsten maken, videogesprekken voeren, grote bestanden versturen, elkaars mappen inzien, aan de laatste bijgewerkte bestanden werken, gave tabellen creëren, en ga zo maar door. Waar het ons hiervoor lastig werd gemaakt om elkaar bij te benen, is het nu een kwestie van even synchroniseren.

Momenteel werken we voor de zelfde opdrachtgever als in de vorige Helstone&Bosma column uit Rostra 275. Maar de ideeën voor nieuwe projecten en zelfs nieuwe bedrijven zullen niet lang in de kast blijven liggen. Houd het in de gaten! ●

artikel Meten is weten?

TEKST Roel van Dongen

DE DISCUSSIES OVER DE TOEKOMST VAN DE NEDERLANDSE ECONOMIE KUNNEN STEEVAST WORDEN SAMENGEVAT MET ÉÉN TERM: KENNISECONOMIE. OM DE CONCURRENTIE MET DE OPKOMENDE ECONOMIEËN ALS CHINA EN INDIA AAN TE GAAN, ZAL ONS LAND HET VOORAL MOETEN HEBBEN VAN ZIJN KENNIS EN INNOVATIEKRACHT. HOE KAN MEN ER VOOR ZORGEN DAT NEDERLAND DIT COMPETITIEVE VOORDEEL BEHOUD EN EVENTUEEL KAN UITBREIDEN? OM EEN ANTWOORD TE KRIJGEN OP DEZE VRAAG MOET EERST ZORGVULDIG WORDEN VASTGESTELD WAT HET BEGRIIP KENNIS PRECIES INHOUD EN HOE KENNIS VALT TE STIMULEREN.

Back to school

Een zoektocht naar kennis brengt je al snel bij de bron van de wetenschap, het hoger onderwijs. Op universiteiten wordt de meest geaccepteerde definitie van het begrip kennis bepaald. Studenten worden gewogen op een vooraf bepaalde schaal. Een student krijgt een diploma wanneer hij heeft bewezen over alle benodigde vaardigheden en intelligentie te beschikken die de professoren van de studie van hem verlangen. Interessant is vooral welke capaciteiten zijn gedefinieerd als belangrijk en hoe deze vaardigheden worden afgemeten. De meeste studies in Nederland kennen naast een eindschrijving voornamelijk een tentamenstructuur. Is dit meetinstrument nauwkeurig genoeg om te kunnen bepalen of studenten over voldoende kennis beschikken? Misschien wel. Is de tentamenstructuur echter ook geschikt is om kennisverruiming en creatief denken te stimuleren? Ik waag het te betwijfelen.

De standaardmanier van toetsing op onze universiteiten meet vooral de intelligentie en leervaardigheden van studenten. Intelligentie staat echter niet gelijk aan kennis. Bij kennis speelt de betekenis van objecten een grote rol, maar vooral ook de toepassing ervan. Kennis geeft ons de mogelijkheid om vraagstukken op te lossen, en daardoor de mogelijkheid om vooruitgang te boeken. Deze eigenschap maakt kennis zo interessant. Vooruitgang is wat het begrip kennis betekenis geeft. Informatie ophalen en toepassen wanneer de situatie hiernaar vraagt; dit doel van kennis is tevens zijn maatschappelijke nut.

Het gebruik van kennis is daarom het criterium waarop een student naar mijn idee het best op kan worden beoordeeld. Naast de eerder genoemde intelligentie en leervaardigheden zouden ook capaciteiten als creativiteit en communicatievaardigheden moeten worden meegewogen bij het beoordelen van een student. Al deze vaardigheden tezamen vallen moeilijk samen te vatten tot slechts een aantal kwantitatieve waarden. Door de massaliteit van het onderwijs is een persoonlijke benadering van de resultaten van een student echter zo goed als onhaalbaar en is de cijferlijst voorlopig de best mogelijke benadering. De wetenschappelijke potentie van een student zou middels deze vaardigheden beter op zijn/haar cijferlijst kunnen worden weerspiegeld. Bovendien kan het een bredere ontwikkeling van studenten stimuleren.

Return to education

Wanneer je een goed diploma hebt behaald is dit in principe een bewijs van je kennis. Het hoort daarnaast ook vooral een beloning te zijn voor de student, een extra stimulans voor het streven naar kennis. Een studie heeft namelijk als doel haar afgestudeerden met zoveel mogelijk kennis terug te leveren aan de maatschappij. Opvallend is dan ook dat vacatures vaak naar opleidingsniveau vragen in plaats van een relevante studie. Multinationals hebben zelfs vaak een groot eigen trainingsprogramma om oud-studenten klaar te stomen voor hun toekomstige werk. De wetenschappelijke vaardigheden van studenten lijken dus van groter belang te zijn dan de universitaire vakken. Doormiddel van betere samenwerking met bedrijfsleven en overheid is er dus nog genoeg ruimte voor verbetering van de studie-efficiëntie.

Het meten van het economische nut van een investering in het onderwijs is echter oneindig complex.

Om de maatschappelijke waarde van een studie te optimaliseren moeten opleidingsinstellingen over een geschikte structuur beschikken. Een structuur waarin niet alleen het goed maken van tentamens maar ook het actief participeren in colleges en projecten buiten de studie wordt beloond. Dit zou bijvoorbeeld een alternatief kunnen zijn voor de huidige methode. Niet het beschikken over kennis maar juist het actieve gebruik ervan is relevant voor het potentieel van de economie. En juist de vraag voor hoeveel economisch nut afgestudeerden zorgen, en hoe dit valt te optimaliseren, is uitermate interessant. De overheid en het bedrijfsleven zouden hun investeringsbeslissingen moeten laten afhangen van het antwoord op deze vraag.

Rol van de overheid

Het onderwijs wordt in Nederland voor een groot deel door de overheid gefinancierd. Hiervoor is gekozen omdat we in ons land vinden dat iedereen de beschikking moet kunnen hebben tot goed onderwijs. Onderwijs is de moeder van kennis en voor een ontwikkeld land met hoge lonen is kennis van onschatbare waarde. Om de internationale concurrentie aan te kunnen op de steeds grotere wereldmarkt is investeren in kennis noodzakelijk, daar zullen weinig mensen het mee oneens zijn. De meningen verschillen echter sterk over hoeveel geld moet worden geïnvesteerd en waaraan dat geld moet worden besteed. Omdat overheidsgeld schaars is, is het belangrijk dat investeringen in onderwijs maatschappelijk gezien zo rendabel mogelijk zijn. Ook de overheid heeft dus een goed meetinstrument voor kennis en maatschappelijk nut nodig om haar investeringsbeslissingen op te kunnen baseren.

Het meten van het economische nut van een investering in het onderwijs is echter oneindig complex. Net als kennis valt ook nut namelijk moeilijk perfect in kwantitatieve waarden samen te vatten. Om een tijdrovend onderzoek naar de uiteindelijke

waarden van het nut van de investeringen te omzeilen, kiest de regering in Nederland er voor om zijn subsidie aan onderwijsinstellingen te laten afhangen van de behaalde studieresultaten. De subsidie die een universiteit krijgt wordt hierdoor grotendeels bepaald door het aantal afgestudeerden en de hoogte van de behaalde cijfers. Het is echter niet ondenkbaar dat een dergelijke ingreep ernstige distorsies met zich mee kan brengen.

Door de manier van subsidiëren krijgen universiteiten namelijk een *incentive* om hogere cijfers te geven dan men normaal zou doen. Dit kan een belangrijke reden zijn geweest van de cijferinflatie in Nederland, zoals op de Universiteit van Amsterdam waar cijfers sinds 1993 gemiddeld 0,4 punt zijn gestegen. Andere onwenselijke vervormingen kunnen ontstaan doordat commerciële doeleinden tegenover wetenschappelijke doeleinden komen te staan. Een bekend voorbeeld is de medicijnproducent die bereid is een onderzoek naar zijn product te subsidiëren, zolang er maar geen ongewenste resultaten uitkomen. De zuiverheid van kennis kan echter op meerdere manieren worden aangetast door dit *conflict in interests* tussen commercie en wetenschap. Denk maar aan wetenschappelijk interessante onderzoeken die men links laat liggen omdat er te weinig commerciële toepassingsmogelijkheden van worden verwacht.

Vergelijken met de buurman

Subsidies van de overheid worden dus mede bepaald door de behaalde cijfers van studenten. Deze cijferschaal is, samen met de eerder behandelde tentamenstructuur, kenmerkend voor de manier waarop kennis wordt gemeten in het onderwijs. Op Nederlandse universiteiten worden de prestaties van studenten weergegeven op een schaal van één tot en met tien. Het behaalde eindcijfer is allesbepalend voor de beoordeling van het studieresultaat. In het huidige systeem zijn de leermethode, de participatie binnen de universiteit en de prestaties van studiegenoten vaak volledig irrelevant.

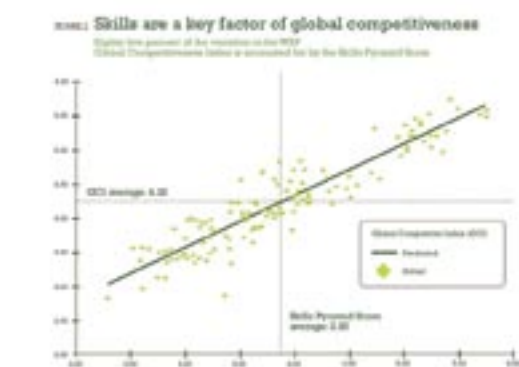
Hoe anders gaat het op veel universiteiten in de Verenigde Staten, waar er juist een systeem wordt gebruikt dat enkel afhangt van jouw prestatie ten opzichte van je studiegenoten. Op basis van een normale verdeling wordt dan bijvoorbeeld aan de beste 15% een A toegekend, aan de volgende 20% een B, et cetera. Een voordeel van dit systeem is dat studenten geen vooraf bepaalde norm kennen en ze zich dus aan elkaar zullen moeten optrekken waardoor een eventuele 'zescultuur' vervalft. Bovendien sluit het goed aan bij het begrip kennis dat per definitie relatief is. Er zijn echter ook nadelen van een dergelijk normatief systeem. Zo is er een mogelijkheid dat een goede student in een klas vol bollebozen blijft zitten terwijl een matige student in een slechte klas wel door kan gaan. Bovendien stimuleert een dergelijk systeem studenten bepaald niet om samen te studeren en elkaar te helpen, omdat ze ten koste van elkaar een hoog cijfer moeten proberen te halen. De vraag is dus maar of dit systeem uiteindelijk meer kennis oplevert omdat de extra studiemotivatie gedeeltelijk ten koste gaat van wenselijke sociale effecten.

De positie van Nederland in de wereld

Kennis blijft een relatief begrip dat bovendien constant in beweging is. Het niveau van kennis in een land valt dan ook alleen maar goed te beoordelen door het te vergelijken met de kennis in andere landen. De positie van Nederland en de manier waarop de die positie zouden kunnen vasthouden

of verbeteren, hangt dus ook af van wat de landen om ons heen doen. Ons land is een kleine, open economie en moet het dus vooral hebben van aanpassingskracht en van veel samenwerking. Veel kan geleerd worden door naar andere landen te kijken, maar bovenal moeten we zelf constant klaarstaan voor veranderingen. Internationale samenwerking op het gebied van kennis is bovendien van groot belang om de opkomende economieën van India en China bij te houden.

Nauwere samenwerking is dan ook een van de adviezen die naar bovenkomt uit een onderzoek van INSEAD naar de vaardigheden van de verschillende Europese landen. Dit onderzoek wijst op grote verschillen tussen de vaardigheden van de verschillende Europese landen en zet aan tot verbetering en samenwerking binnen Europa door middel van een 'European Skills Pact (ESP)'. Het rapport scheidt vaardigheden in drie categorieën: literacy and basic skills, occupational skills en global knowledge economy skills. Deze drie vaardigheden bepalen volgens het onderzoek voor 85% van de variatie van de concurrentiekracht tussen landen. Nederland scoort op alle drie de vaardigheden bovengemiddeld maar nergens uitmuntend: Drie een maal 'B'. We doen het dus niet slecht, maar er is altijd ruimte voor verbetering. Door kritisch te blijven kijken naar de status quo en nog meer openheid ten opzichte van samenwerking kunnen we samen met de andere landen uit Europa sterker uit de crisis komen.

De definitie van het complexe begrip kennis hebben we vastgesteld op het kennen maar ook vooral kunnen toepassen van informatie. Het doel van kennis lijkt vooral het vinden van oplossingen en het streven naar vooruitgang te zijn. Om kennis goed te kunnen meten en stimuleren zal ook het onderwijs zelf zijn methodes moeten blijven vernieuwen. Het optimale meetinstrument is nog niet gevonden, maar het inzicht in de breedte van het begrip kennis wordt steeds groter. Door altijd kritisch te blijven en open te staan voor veranderingen kunnen het Nederlandse onderwijs en de Nederlandse economie ook de toekomstige internationale concurrentiestrijd om kennis aan. ●

Roel van Dongen is 20 jaar oud. Hij is derdejaars student *Algemene Economie*.

Bronnen

- 'Iedereen een tien', Eric van de Berg, *Folia* 33-62: 29-05-2009.
- http://en.wikipedia.org/wiki/Bell_curve_grading
- Report 'Who Cares, Who Dares?', INSEAD eLab team, lead by Bruno Lanvin and Nils Fonstad.

nieuwe vormgeving...

TEKST Lennart Verhoef
ONTWERP carli-d

rostra economica, februari 1983, nummer 102

Zoals u misschien is opgevallen, heeft de Rostra Economica een nieuwe vormgeving. Er is plaats gemaakt voor een strakke opmaak waarbij de economie de inspiratiebron vormde. Zo refereert het raster aan het ons aller welbekende collegeblok. De pastelachtige kleuren komen overeen met de kleuren van de eurobiljetten uit uw portemonnee. De band op de omslag waarin de naam van dit faculteitsblad staat, is bijvoorbeeld geïnspireerd op een stock ticker van een aandelenbeurs. Zo hebben vele details van de opmaak te maken met de economie.

Kleuren

€ 5,-	€ 10,-	€ 20,-	€ 50,-	€ 100,-	€ 200,-	€ 500,-
€ 5,-	€ 10,-	€ 20,-	€ 50,-	€ 100,-	€ 200,-	€ 500,-

ABCDEFGHIJKLMNO
PQRSTUVWXYZAAEI
01234567890{\$.%&

Lettertype

Het lettertype, Futura, is al eerder gebruikt in de Rostra Economica. Het is ontworpen door de Duitser Paul Renner tussen 1924 en 1926. De Bauhaus architectuur van, onder andere, Mies van der Rohe vormde een belangrijke inspiratiebron. Het geometrisch gevormde Futura stond voor efficiency en vooruitgang, kortom 'de nieuwe zakelijkheid', wat het zeer populair maakte tijdens de crisis van de jaren '30. De Rostra Economica heeft het lettertype in 1983 geïntroduceerd. In het redactioneel van nummer 102 stond te lezen: 'Passend in ons tijdsbeeld geven wij gehoor aan de in onze eigen crisistijd veel gehoord roep en gaan met de Futura terug naar de jaren dertig'. Graag doen wij anno 2009 hetzelfde.

Het ontwerp

De 26 jarige grafisch ontwerpster carli-d heeft de nieuwe vormgeving voor dit blad gemaakt. Ze ontwerpt onder andere logo's, tijdschriften, websites en flyers.

Ga naar www.carli-d.nl om meer werk van haar te zien.

Grid

Dit grid zit (onzichtbaar) in het hele blad. Het bepaalt de kolombreedte, de plaatsing van afbeeldingen en de witruimten om de pagina heen.

Nadat het hele blad is gevuld wordt het naar Thieme Media Group in Almere gestuurd, waar het gedrukt wordt. Zij zorgen er ook voor dat het blad op de faculteit wordt afgeleverd en bij de mensen thuis. ●

niet verplicht, wél aanbevolen

In de serie 'Niet verplicht, wél aanbevolen' behandelt de Rostra Economica in elke editie een boek dat niet bij je tentamenstof hoort, maar wel erg de moeite van het lezen waard is.

The New Asian Hemisphere

The irresistible shift of global power to the east

Kishore Mahbubani

TEKST Henry Oen

CHINA HEEFT OVER DE AFGELOPEN DRIE DECENNIA DE SNELST GROEIENDE ECONOMIE TER WERELD. INDIA EN ANDERE AZIATISCHE LANDEN WORDEN HIERDOOR GEÏN- SPIREERD EN MEEGETROKKEN. DE AFGELOPEN JAREN HEB- BEN VEEL AZIATISCHE LANDEN EEN STERKE ECONOMISCHE GROEI LATEN ZIEN. IN THE NEW ASIAN HEMISPHERE GEEFT KISHORE MAHBUBANI EEN ANALYSE VAN DE ONTWIKKE- LING VAN EEN CONTINENT DIE DE WERELD RADICAAL ZAL VERANDEREN.

Er wordt nogal eens gelachen om de 'alternatieve WTO': World Toilet Organization. Mahbubani is echter zelf opge- groeid in een huis zonder wc. In zijn huis in Singapore, met één gedeelde slaapkamer voor vier personen, was een wc het grootste gemis. De dag dat de metalen emmer vervan- gen werd door een echte wc en hij zich niet meer hoefde te schamen als er gasten kwamen, herinnert hij zich als de dag waarop hij burger van de moderne wereld werd. Azië is op weg steeds moderner te worden. De opkomst van Azië zorgt voor meer welvaart en minder armoede in de wereld.

Het westen heeft met moderniteiten, zoals de wc, enorm bijgedragen aan de welvaart van de wereld. Hoewel veel Aziatische economieën qua omvang nu nog weinig voorstel- len vergeleken met de grootste economieën, lijken we op weg te zijn naar een wereld waarin drie van de grootste econo- mieën Aziatisch zullen zijn: Japan, China en India. Daarnaast zal de ASEAN, het Zuidoost-Aziatische equivalent van de EU, ook een belangrijke economische macht worden. Vanuit een bepaald opzicht zal dit een verlies voor het westen betekenen, dat aan macht zal moeten inleveren.

De opkomst van Azië in absolute zin alleen maar winnaars kennen. Net zoals we in Nederland gelukkig worden als het goed gaat met de Duitse economie, zouden we gelukkig moeten worden door de opkomst van Azië. Alleen in relatieve zin zal het westen verliezen. Azië is er volgens Mahbubani echter klaar voor om zijn plaats op het wereldtoneel op een verantwoordelijke manier in te nemen.

Er kan veel geleerd worden uit een vergelijking tussen China en Rusland. Gorbachov hechtte meer belang aan *glasnost* (politieke openheid) dan aan *perestrojka* (economische hervormingen). Deng Xiaoping deed precies het tegenover- gestelde: economisch gezien is er in China nu sprake van kapitalisme, terwijl het land nog altijd geregeerd wordt door één partij. De resultaten zijn nu zichtbaar. Tussen 1989 en 1998 kromp de Russische economie met 45 procent. China heeft echter een enorme groei doorgemaakt. Bovendien is de levensverwachting in China hoger en is het onderwijs hier beter.

Azië is op sommige punten competentier dan het westen, aldus Mahbubani. Zo worden ambassadeursposten in het westen te vaak toegewezen aan vrienden van de regering. Een van de weinige goede beslissingen van Mao Zedong was om, in tegenstelling tot Rusland, een meritocratie in te stellen. Toen Deng Xiaoping later de economische hervormingen doorvoerde, kon China mede door de reeds ingestelde meri- tocratie een vliegende start maken.

Het westen zou momenteel te weinig beslissingen maken die nodig zijn voor welvaartsgroei van de wereld op lange termijn. Denk hierbij aan herziening van het subsidiebeleid voor de landbouw in de EU, of de Doha-ronde van de WTO waar nu geen vooruitgang geboekt wordt. Azië daarentegen verricht meer inspanningen, ook als de resultaten daarvan pas op lange termijn zichtbaar zijn. De afgelopen decennia hebben Aziatische landen conflicten laten rusten, en is er geen oorlog geweest. Dit gebeurt vanuit het inzicht dat een oorlog de economische groei zou belemmeren. En tijdens de Azië-crisis in 1997-1998 was het voor China op dat moment voordeliger om haar munt te laten devalueren. Toch hield China de renminbi stabiel omdat dit de handel op lange termijn zou batigen.

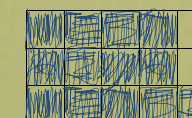
Deze verantwoordelijke manier van handelen toont volgens Mahbubani aan dat Azië er klaar voor is om zijn plaats in te nemen naast het westen. Azië zal het westen niet willen 'veroveren'. Het westen zal moeten inzien dat zijn huidige positie in internationale instituties niet eeuwig kan worden behouden.

Kishore Mahbubani werd door Foreign Policy magazine geplaatst in de top 100 van intellectuelen. Wie de scherpe analyses in dit boek leest, begrijpt waarom. Dit boek is een must-read voor wie geïnteresseerd is in internationale poli- tieke ontwikkelingen en/of Aziatische economieën. ●

Henry Oen is 22 jaar oud en is bachelorstudent Economie en Bedrijfskunde, richting Bedrijfseconomie en tevens bachelor- student Wijsbegeerte.

Titel **The new asian hemisphere**
Auteur **Kishore Mahbubani**
Aantal pagina's **300**
Jaar van eerste uitgave **2008**
ISBN **978-1-58648-466-8**

Kwaliteit
Leesbaarheid
Actualiteit

interview

Ondernemen volgens...

Louis Lapidaire

Louis Lapidaire Ondernemer United Academics

TEKST Charissa Bosma

LOUIS LAPIDAIRE IS EEN ONDERNEMER DIE ZICH STEEDS MEER VERBAAST OVER DE GANG VAN ZAKEN IN NEDERLAND. HIJ VINDT DAT NEDERLAND KAMPT MET EEN UITERST SLORDIGE KENNISINFRASTRUCTUUR. 'AFGELOPEN 30 JAAR ZIJN WE VAN EEN REDELIJK ONTWIKKELD EN BESCHAAFD LAND AAN HET AFGLIJDEN NAAR EEN BANANENREPUBLIEK'. LAPIDAIRE HOOPT MET ZIJN NIEUWE INITIATIEF 'UNITED ACADEMICS' EEN KLEIN ZAADJE TE PLANTEN OM HIER VERANDERING IN TE BRENGEN. ROSTRA SPRAK MET HEM OVER ZIJN VISIE OP ONDERNEMEN EN KENNIS IN ONZE HUIDIGE MAATSCHAPPIJ.

Wat is jouw definitie van ondernemen?

'Ondernemen vindt, in veel gevallen, zijn oorsprong in ergernis of frustratie. Iemand is van mening dat een bestaand product niet goed werkt of dat een service onvolledig is, en speelt hier op in door zelf aan de slag te gaan. Zo zie je ondernemingen die ogenschijnlijk op het zelfde gebied actief zijn, maar allemaal hun eigen invulling geven aan de bedrijfsvoering.'

Hoe belangrijk is ondernemen voor kennis?

'In het verleden had ondernemen veel meer te maken met het uitputten van een kennisvoorsprong. Dit is tegenwoordig een stuk complexer geworden door ingewikkelde processen, waardoor kennis vaak impliciet wordt. Hierdoor zou je, in historisch perspectief, überhaupt het fenomeen ondernemen zoals we het nu kennen, wel eens als een heel recent fenomeen kunnen betitelen. Kennis op zich is ook handelswaar, want mensen betalen ervoor. Dit begint al op de lagere school, waar er een geldstroom ontstaat van mensen met kinderen naar mensen die wat te vertellen hebben. In onze samenleving heerst er een inherent streven van de mens om de nakomelingen vaardigheden bij te brengen. Dit proces van overbrengen vertegenwoordigt een bepaalde waarde. Kennis is macht. Ondernemingen produceren ook kennis. Ze produceren kennis door ervaring over hoe dingen moeten en niet moeten. Een onderneming is in die zin net zo organisch als elke andere activiteit. Je zou dus kunnen stellen dat ondernemen redelijk belangrijk is voor kennis.'

Bent u van mening dat Nederlandse bedrijven hun ervaringen goed overbrengen op dit moment?

'Nee. We hebben in Nederland een hele matige investeringscultuur en een uiterst slordige kennisinfrastructuur. We maken ons heel druk over de vorm en houden ons allang niet meer bezig met de inhoud. Afgelopen 30 jaar is ons land van redelijk ontwikkeld en beschaafd land aan het afglijden naar een bananenrepubliek. Er gebeurt hier niks. Amerika heeft de bewustwording gecreëerd dat men moet investeren in volgende generaties en in producten en processen. In Nederland denkt men helemaal niet aan investeren en wordt er verwacht dat alles zomaar gebeurt. Er heerst een mentaliteit die niet aanmoedigt je kop boven het maaiveld uit te steken, en dat is jammer. De bestuurders van dit land zijn regenten die allang gestopt zijn met nadenken. Ze doen niks, ze kunnen niks, ze willen niks.'

Zegt u hiermee dat de huidige gevestigde orde innovatie, kennisdeling en kennisontwikkeling tegenhoudt?

'Nee, tegenhouden is een verkeerd woord. Er is geen bewustheid bij de gevestigde orde, terwijl tegenhouden juist wel een actie indiceert. Er wordt niets gedaan. Het is geen onwil en ook geen plan om de mens dom te houden, maar er heerst een volledig gebrek aan inzicht, verantwoordelijkheidsgevoel en doortastendheid. Men realiseert zich niet dat een goedlopende trein langzaam vastloopt in een allerlei dikke kleilagen. Zolang alles goed gaat, wordt er niet nagedacht over vernieuwing. Laten we vooral nog een keer roepen dat we wat moeten doen, en het vervolgens niet doen. Alleen een actie kan zorgen voor verbetering, dat is van belang. Overal op de hele wereld wordt keihard gewerkt aan het opdoen en het verspreiden van kennis. In India komen er honderduizenden mensen per jaar van de universiteit en dat is een ontwikkelingsland. Iedereen realiseert zich daar dat het om kennis gaat. We denken hier dat we na de Verlichting en de Industriële Revolutie alles uitgevonden hebben. Maar het is niet klaar, het begint net.'

Wat kunnen wij doen als studenten?

'De mentaliteit van studenten is wel goed, en dat heeft te maken met leeftijd. Je bent jong en je wilt wat. Op een zeker moment ontstaat echter de gedachte dat ze zich moeten gedragen volgens een bepaald patroon om mee te kunnen in de maatschappij, maar dat is natuurlijk niet zo. Er is een cultuur ontwikkeld dat mensen bang zijn om iets fout te doen en daarom gebeurt er niets. Maar het is niet belangrijk dat je iets goed of fout doet, het gaat erom dat je iets doet. Men moet zich gewoon gaan realiseren dat de vorige generaties er een potje van gemaakt hebben. In die zin hebben we een opstand nodig. Getalenteerde mensen worden door een soort maalstenen gehaald waarvan niemand meer weet waar die maalstenen vandaan komen. Niemand stopt en gaat nadenken over de vraag of we moeten herdefiniëren. Belangrijke inhoudelijke vragen worden niet meer gesteld. Men moet kritisch gaan denken. Academische opleidingen zijn er om alles ter discussie te stellen en je continue af te vragen of het niet beter moet en kan. En dat proces gebeurt over twee generaties weer. Je kan honderdduizend keer in de microfoon 'Nederland kennisland' roepen of honderd verdragen van Lissabon tekenen, maar dat is betekenisloos. Dat zijn holle woorden. Er moet wat gebeuren!'

Charissa Bosma is 20 jaar oud en studeert Bedrijfskunde. Boven-dien is ze venoot van Helstone&Bosma.

Omdat je goed bent met cijfers hoef je er zelf nog niet één te worden

Kun jij cijfers vertalen naar praktische oplossingen voor onze klanten? Terwijl je hierover nadenkt, vertellen wij alvast iets meer over onszelf.

BDO is een groot, maar overzichtelijk accountants- en advieskantoor. Al onze accountants en adviseurs zijn tot de tanden toe bewapend met kennis, lef en inzicht. Dat moet ook wel want bij ons draag je al snel verantwoordelijkheid voor de klant. Onze klanten zijn veelal ondernemers die vrij willen blijven. Vrij van administratief gedoe. Vrij van lastige rapportages. Zodat ze vooral vrij kunnen ondernemen.

Als jij goed bent met cijfers en ondernemers hun vrijheid gunt, ga dan naar www.werkenbijbdo.nl of neem contact op met Eveline Stam, Recruiter, tel.: (020) 543 21 00.

BDO

Accountants & Adviseurs

Voor vrij ondernemen

INMIDDELS HEEFT IEDEREEN ZIJN OV-CHIPKAART IN GE-
BRUIK GENOMEN EN DE WEG NAAR DE COLLEGE BANKEN
WEER GEVONDEN. HET NIEUWE SEFA BESTUUR ZIT ALWEER
EEN AANTAL WEKEN OP DE KAMER EN WERKT HARD OM
OOK VAN DIT JAAR EEN SUCCES TE MAKEN! DE ZOMER EN
HET FACULTEITSKAMP LIJKEN AL WEER LANG GELEDEN MAAR
ZIJN ZEKER NOG NIET VERGETEN.

Het nieuwe bestuur

Tom Nota Voorzitter

In maart 2009 heb ik mijn Masteropleiding Business Studies afgerond aan de UvA. Na 3 jaar actief lid geweest te zijn bij Sefa leek het mij een mooie uitdaging om, voordat ik het bedrijfsleven in ga, mijzelf verder te ontwikkelen door middel van een bestuursjaar. Veel vrienden van mij zijn actief bij Sefa, waardoor ik een sterke binding met de vereniging heb.

Naast de gezelligheid van een faculteitsvereniging komen alle aspecten uit het bedrijfsleven in een bestuursjaar aan de orde. Dit geeft mij een mooie kans om de kennis die ik opgedaan heb in mijn studie in praktijk te brengen. Ik ben ervan overtuigd dat we een ambitieus en gezellig jaar neer zullen zetten waarin de vereniging goede stappen vooruit kan maken!

Wouter Smeets Vicevoorzitter

Halverwege 2008 ben ik, als natuurkundestudent, actief lid geworden bij Sefa. Destijds kwam ik vanuit studievereniging NSA het Consultancy Event versterken. Vanaf daar ben ik verder in Sefa gerold en heb achtereenvolgens het Rostra Congres, Room for Discussion en het Sefa Congres mede georganiseerd. Het komende jaar zal ik als vicevoorzitter plaatsnemen in het Sefa bestuur, om onder andere te kijken naar de strategie van de vereniging. Daarnaast ontferm ik me over het alumni beleid en de relatie met de faculteit. Ik hoop daar dit jaar voor Sefa weer betere relaties neer te zetten en het jaar daarna met frisse moed beginnen aan mijn Masteropleiding Business Studies. Het belooft een mooi jaar te worden.

Andrea van Vliet Penningmeester

Na drie jaar actief lidmaatschap bij Sefa is voor mij het juiste moment aangebroken om te kiezen voor een bestuursjaar bij Sefa. Binnen de vereniging heb ik meerdere evenementen georganiseerd, waaronder het volgens velen zeer geslaagde Research Project van afgelopen zomer naar Zuid Afrika! Nu ik ook deze zomer mijn bachelor organisatie-economie heb afgerond, kijk ik er enorm naar uit mij aankomend jaar volledig in te zetten als penningmeester van Sefa. Inmiddels hebben we als bestuur al een hoop leuke en drukke momenten achter de rug en ik kijk erg uit naar wat komend collegejaar zal brengen!

Robin Visser Secretaris

Sinds september 2005 studeer ik bedrijfseconomie aan de FEB. Met volledige focus op mijn studie heb ik tot nu toe met plezier mijn theoretische kennis vergroot. Echter kreeg ik met de tijd zin om meer praktijkervaring op te doen. In maart 2009 kreeg ik de kans het Sefa Faculteitskamp te organiseren en daarmee een beter beeld van de vereniging te krijgen. De positieve ervaringen die ik hierbij heb opgedaan hebben ertoe geleid dat ik erg geïnteresseerd raakte in een bestuursjaar. Inmiddels ben ik bij Sefa verkozen tot secretaris van het bestuur 2009-2010. Ik hoop persoonlijk erg veel te leren en Sefa verder te kunnen helpen in haar ambities.

Ramin Kader Externe Zaken

Na het behalen van mijn propedeuse wilde ik meer naast mijn studie gaan doen om mijzelf op persoonlijk vlak te ontwikkelen. Na anderhalf jaar bij ING als commercieel medewerker te hebben gewerkt, heb ik een goed beeld gekregen van het bedrijfsleven. Daarnaast heb ik het afgelopen semester in Singapore gestudeerd, wat erg leuk was! Om weer een nieuwe uitdaging aan te gaan heb ik besloten om een jaar in het bestuur van Sefa te gaan. Als enige binnen het bestuur zonder ervaring binnen de vereniging, heb ik de frisse blik van een nieuwkomer. Binnen het bestuur wil ik mezelf zowel op sociaal als op professioneel vlak ontwikkelen, waarbij ik ervan overtuigd ben dat we met de gehele vereniging een leuke tijd zullen hebben.

Robin Peereboom Externe Zaken

Ik studeer Business Studies en ik ben momenteel bezig met het afronden van mijn Masteropleiding. Ongeveer 3 jaar geleden werd ik door een vriend, een Sefast, uitgenodigd om een maandelijks borrel te bezoeken. Ik werd hartelijk ontvangen en ik voelde me direct thuis. Niet lang daarna werd ik actief lid, organiseerde ik de sportdag en zat ik in de commissie van het Intern Weekend! Daarna ben ik mee geweest met het Sefa Research Project en heb ik me nog een vol jaar ingezet voor de afgelopen editie van de Amsterdamse Carrière Dagen. Komend bestuursjaar hoop ik een bijdrage te kunnen leveren aan de verdere ontwikkeling van de vereniging en me op persoonlijk vlak verder te ontwikkelen. Nieuwe ervaringen, nieuwe mensen leren kennen en een beter beeld krijgen van wat ik wil en waar ik heen wil in de toekomst. Ik ben er van overtuigd dat ik dit komend jaar in mijn bestuursjaar kan verwezenlijken!

Mariska Kooij Interne Zaken

Op de middelbare school waren de mensen om mij heen er altijd zeker van dat ik later economie zou gaan studeren. Zelf vond ik economie één van de leukere vakken op school dus ook ik zag een studie economie als logische vervolgstap. Zodoende ben ik op de UvA en bij Sefa beland. Inmiddels

ben ik derdejaarsstudent bedrijfseconomie in de richting financiering, maar was ik op zoek naar een grote uitdaging om mijzelf op meerdere vlakken te verbeteren. Dit jaar ga ik aan de slag bij Sefa als interne zaken omdat ik het erg leuk vind om met mensen om te gaan en om met een team een jaar lang voluit met één ding bezig te kunnen zijn. Ondertussen zijn we al een paar weken bezig en ben ik erg benieuwd naar wat de rest het jaar gaat brengen!

Terugblik

Eindejaarsactiviteit

Op woensdag 24 juni sloot Sefa het collegejaar 2008-2009 af met een ontspannende activiteit: zeilen van Volendam naar Marken en weer terug. Tijdens het zeilen stond onder de leden en de werknemers van BDO gezelligheid en een drankje centraal. Het was stralend mooi weer en door de wind en af en toe een plensje water zeker niet te warm. Nadat iedereen was uitgewaaid op het water was het tijd voor een barbecue in de haven van Volendam. De ontspannende tocht was voor iedereen een goede start van de zomer!

Research Project

Op 10 juli was het eindelijk zover: met een groep van 15 studenten vertrokken we naar Zuid Afrika, 'A world in one country'. Gedurende vier weken werd doordeeweeks in kleinere groepjes een onderzoeksopdracht uitgevoerd. In de weekenden was er tijd om het prachtige land te ontdekken, waar de meeste deelnemers niet genoeg van konden krijgen! Na de reis wordt een eindverslag geschreven, welke vervolgens aan het betreffende bedrijf wordt gepresenteerd. Het was een leerzame, avontuurlijke en vooral zeer geslaagde reis. Deelnemers, bedankt voor jullie geweldige inzet! Faculteitskamp

Ook voor deze editie van het Faculteitskamp reisde weer een grote groep aankomende studenten af naar Heino. Het programma was goed gevuld met een grote variatie aan activiteiten, zoals de Challenge run, een case van BDO en een themafeest. Op een regenbui na, kon iedereen genieten van het mooie weer en tussen de activiteiten door een duik nemen in het meer. De commissie kan tevreden terug blikken op een geslaagd faculteitskamp.

Vooruitzicht

Intern Weekend 1

In oktober staat er weer een gezellig weekend voor onze actieve leden gepland. Het eerste Intern Weekend is altijd weer een hoogtepunt voor de actieve leden. Na het zuidelijke Landgraaf van afgelopen keer is iedereen benieuwd waar het weekend ons nu weer brengt. De commissie is hard aan de slag!

Borrel

De maandelijks borrels mogen ook dit jaar niet ontbreken. Voor zowel actieve leden als alle andere geïnteresseerden zal er elke derde donderdag van de maand een borrel plaatsvinden. Hou de website in de gaten voor de locatie en tijden. Sefa Congres

Sefacongres

Op 3 december zal, in aanloop naar de VN klimaatconferentie in Kopenhagen, het geheel vernieuwde Sefa Congres plaatsvinden in de Beurs van Berlage. Op deze dag zullen veel prominente sprekers acte de présence geven, waaronder Wubbo Ockels (astronaut en uitvinder), Henk Keilman (Quote 500 / Duurzaam Investeerder), Robert Dijkgraaf (President KNAW / lid Innovatieplatform), Diederik Samsom (Kamerlid / Woordvoerder PvdA). Zij zullen een lezing geven over duurzaamheid: de energieproblematiek, het ontstaan van een duurzame economie en de rol van de overheid en het bedrijfsleven hierin. Via de Sefa website wordt in de loop van november bekend gemaakt wanneer en hoe je je kunt inschrijven.

Commissieleden gezocht!

Wil jij meer doen dan alleen in de collegebanken zitten? Praktijk ervaring opdoen? Met een leuke commissie een mooi project opzetten? Een groot feest, een weekendje weg of een borrel organiseren? Of toch meer carrièregerichte activiteiten als de Amsterdamse Carrière Dagen of Eén Dag Accountant opzetten? Neem dan contact op met Mariska via internezaken@sefa.nl, kom langs bij Sefa (E 0.02) of neem een kijkje op onze website (www.sefa.nl) en ontdek wat Sefa jou allemaal te bieden heeft!

Agenda

9,10 en 11 oktober Intern weekend
15 oktober Constitutieborrel
19 november Borrel
3 december Sefa Congres

betoogvoor >

TEKST **Roel van Dongen**

Roel van Dongen is 20 jaar oud. Hij is derdejaars student Algemene Economie.

De ontwikkeling van de informatie-technologie zorgt voor meer kennis.

thema betoogvoor & negetgooted

< negetgooted

TEKST **Lisa van Blokland**

Lisa van Blokland is 20 jaar en is 3e jaars Bedrijfskundestudente.

Beste Lisa,

We zullen het er beiden over eens zijn dat voor het maken van een weloverwogen beslissing de beschikking tot voldoende informatie van groot belang is. Zonder kennis te hebben over de prijs en kwaliteit van een product is het bijvoorbeeld haast onmogelijk om een aankoop te doen die tot het meeste nut leidt. Sterker nog, de economische theorie stelt dat perfecte informatie een vereiste is voor het bestaan van een perfecte markt. In dit betoog zal ik je uitleggen dat de ontwikkeling van de informatietechnologie niet alleen zorgt voor meer kennis, maar dat het zelfs een voorwaarde is voor kennisontwikkeling.

Om goed duidelijk te kunnen maken wat de ontwikkeling van de informatietechnologie betekent voor kennis is het handig om een herkenbaar te voorbeeld van kennisverging: Een wetenschapper die onderzoek doet naar een bepaald fenomeen. Voordat de wetenschapper een uitspraak kan doen over het fenomeen zal hij eerst zoveel mogelijk relevante informatie moeten verzamelen. De status van de technologie bepaald hierin in grote mate de grenzen van zijn beschikbare informatie. Hoe meer de informatietechnologie is ontwikkeld, hoe gemakkelijker het is om aan voldoende informatie te komen.

Een van de bekendste producten van de ontwikkeling van de informatietechnologie is het internet. Het internet heeft voor een revolutie gezorgd op het gebied van informatieverspreiding. Het is dit medium waardoor vele transactiekosten zo goed als zijn verdwenen en waardoor eenieder met een druk op de knop over informatie van waar ook ter wereld kan beschikken. Een onderzoeker kan door de toegang tot een veel grotere verscheidenheid aan bronnen in onze tijd een breder en betrouwbaarder onderzoek afleveren, dan hij zou kunnen doen als hij honderd jaar geleden leefde.

Natuurlijk staat het internet ook vol informatie met zeer twijfelachtige kwaliteit, maar juist de pluraliteit aan informatie zorgt er voor dat er door middel van goed onderzoek meer kennis kan worden vergaard. Door het internet is er meer data beschikbaar voor onderzoekers, en je zult het toch met me eens zijn dat een onderzoek op basis van veel data statisch gezien tot meer betrouwbare uitkomsten zal leiden dan een onderzoek met weinig data, of niet Lisa?

Het verzamelen van informatie is gemakkelijker en sneller geworden, waardoor men meer tijd heeft om alle informatie te testen op relevantie en kwaliteit. Door de ontwikkeling van de informatietechnologie zijn de vaardigheidseisen voor onderzoeker meer verschoven naar het kunnen onderscheiden van kwaliteit dan het pure verkrijgen van informatie. Het feit dat door de tijd heen andere vaardigheden de kwaliteit van een onderzoek bepalen, betekent echter niet dat het niveau van de kennis is veranderd, maar slechts de invulling ervan. Het is de evolutie die het begrip kennis heeft doorgemaakt, waarbij het onthouden van feiten steeds ondergeschikter wordt aan het analytisch nadenken.

Informatie staat nog niet gelijk aan kennis, daarin heb je gelijk Lisa. Kennis is een veel breder begrip waarin niet alleen het kennen van de betekenis een object van belang is, maar zeker ook de toepassing ervan. De precieze betekenis van kennis blijft erg complex. Het doel ervan is echter vrij duidelijk, namelijk vooruitgang. De wetenschap streeft naar vooruitgang en juist de ontwikkeling van de informatietechnologie zorgt ervoor dat we de wereld, die we om ons heen observeren, steeds beter leren begrijpen. De toegang tot meer informatie stelt ons in staat oplossingen te kunnen bedenken voor onze vraagstukken. Steeds meer vragen kunnen

worden beantwoord en we kunnen tevens steeds meer vragen stellen door de nieuwe informatie. Als er al een algemene waarheid bestaat dan is het dus de informatietechnologie die er medeverantwoordelijk voor is dat we deze steeds beter kunnen benaderen.

Dit belang van de toegang tot veel informatie staat los van de invloed van ons eigen referentiekader. Mensen kunnen zich nou eenmaal niet ontdoen van hun subjectiviteit bij hun observaties, maar ik ben er van overtuigd dat ons blikveld in een wereld zonder ontwikkelde informatietechnologie nog vele malen beperkter zou zijn dan dat nu is. Juist doordat we veel tegenstrijdige meningen en informatie binnenkrijgen zijn we veel kritischer gaan denken. We worden door de enorme hoeveelheid aan informatie constant geprikkeld om onze eigen bevindingen te heroverwegen. Dit kritische denken is volgens mij precies wat aan de grondslag ligt van het fenomeen kennis.

Aan het eind van dit betoog kan ik concluderen dat de ontwikkeling van de informatietechnologie wel degelijk bijdraagt aan de creatie van kennis. Zonder de informatietechniek van vandaag zou veel kennis minder gemakkelijk kunnen worden opgeslagen en overgedragen. De enorme hoeveelheid informatie heeft ons blikveld verbreed en heeft ervoor gezorgd dat wij kritischer zijn gaan denken. Door het samen komen van verschillende informatie tot één individu komen bovendien elk moment mensen tot nieuwe inzichten. Het belang van de informatievoorziening voor de creatie kennis lijkt mij behoorlijk onweerlegbaar, toch Lisa? ●

Bronnen zijn op aanvraag bij de auteur verkrijgbaar.

Beste Roel,

Het lijkt mij verstandig om als eerste het begrip kennis te definiëren voordat ik mijn stelling verdedig. Van Dale definieert kennis als volgt: 'wat men geleerd heeft' en 'besef, bewustzijn'. Kennis wordt gevormd door de externe prikkels in onze omgeving. Waarnemingen die we doen worden omgezet in gegevens (zoals hoeveelheden, getallen, feiten) die de toestand weergeven van de waarneming. Kennis ontstaat uiteindelijk wanneer iemand betekenis aan de gegevens toekent en vervolgens toe kan passen. Het omzetten van kennis in handelen hangt af van vier factoren. Ten eerste heeft kennis te maken met je referentiekader. Ten tweede hangt kennis af van hoe we zijn opgeleid. Ten derde speelt het filteren van kennis een rol bij handelen. En ten vierde is het leerproces belangrijk. De bovenstaande vier factoren zal ik in dit betoog toelichten, zodat je begrijpt dat kennis niet afhangt van de informatietechnologie.

Referentiekader

Zoals ik net al schreef, ontstaat kennis wanneer iemand de gegevens betekenis toekent. Welke betekenis je toekent aan informatie hangt af van jouw kijk op de werkelijkheid: je referentiekader. Je referentiekader wordt bepaald door jouw gewoontes, houding, opvoeding, opleiding, normen en waarden. Iemand die heilig in de bijbel gelooft, zal waarschijnlijk niet open staan voor wetenschappelijke informatie over de evolutietheorie. De informatie over de evolutietheorie is er wel, maar past niet in het referentiekader van die persoon. Bovendien staan mensen staan pas open voor informatie als ze het nodig hebben. Informatie over bijvoorbeeld erfelijkheid is beschikbaar, maar weet jij daar alles over Roel? Interesseert het jou? Ik denk het niet. Misschien wel later, als je kinderen wilt, maar nu niet. Je gaat de informatie pas opzoeken als het er toe doet.

Onderwijsontwikkeling

Begin 19e eeuw was het onderwijs voornamelijk gericht op lezen en uit het hoofd leren. De catechismus (leerboek over godsdienst) moest bijvoorbeeld uit het hoofd geleerd worden, zonder dat men daar maar iets van begreep. Dit behoorde tot de 'volksopvoeding' die kinderen opvoeden tot 'alle maatschappelijke en christelijke deugden'. Het stond in de boeken, dus het was zo. Tegenwoordig gaat het niet meer om het uit het hoofd leren. Het onderwijs heeft zich in de loop der jaren aangepast op de transfer van kennis. Kennis an sich is niet zo zeer belangrijk, maar informatie kunnen opzoeken, filteren en vervolgens kunnen toepassen is dat daarentegen wel. Het is een doel op zich geworden. Tegenwoordig gaat het er niet meer om dat je alle hoofdsteden van alle landen van de wereld uit je hoofd kent. Het gaat er nu om dat je het kunt opzoeken (op internet of in de atlas). Ook gaat het er niet meer om dat je uit het hoofd 6x4 kunt berekenen. Het gaat er wel om dat je deze som kunt berekenen door middel van een rekenmachine. We gaan voorbij aan de basiskennis, zoals goed taalgebruik, leren rekenen, aardrijkskunde en geschiedenis. Die basiskennis hebben we juist nodig om de informatie te begrijpen en de transfer van kennis te kunnen maken.

Filteren van kennis

Volgens Marijke Lingsma en Aty Boers waren we dertig jaar geleden 25 procent van onze tijd bezig met het verwerken van informatie. Tegenwoordig is dit percentage gegroeid naar 75 procent! We hebben niet zozeer meer tijd gekregen om informatie te verwerken, het neemt letterlijk tijd in beslag. Onderzoek heeft tevens aangetoond dat meer informatie niet zozeer leidt tot betere beslissingen. Het ene onderzoek zegt dit, het andere onderzoek zegt dat. Hoe kan je nou met die informatie een goede beslissing nemen, Roel? Het gaat niet om de hoeveelheid informatie, maar hoe je de informatie filtert. Hiervoor heb je een bepaald niveau aan kennis nodig. Je moet bijvoorbeeld goed analytisch kunnen nadenken en hoofd- en bijzaken te kunnen onderscheiden om de juiste informatie te vinden. Helaas is niet iedereen in bezit van die vaardigheden...

Leerprocessen van Kolb

De manier waarop mensen leren staat ook in relatie met kennis. Iedereen heeft een persoonlijke leerstijl. De een leert door middel van vragen stellen, de ander door het zelf uit te vinden (c.q. learning by doing). Volgens David Kolb zijn er vier verschillende leerstijlen; concreet ervaren (gevoel), waarnemen en overdenken (kijken), analyseren en abstract denken (denken) en het actief experimenteren (doen). Voor mensen die leren door te kijken en te denken is het internet een uitkomst. Op het internet is heel veel data beschikbaar die een bijdrage kunnen leveren aan hun leerproces. Maar de mensen die leren door te doen of uit te gaan van ervaringen en gevoelens, gebruiken internet niet of onvoldoende. Het is namelijk hun leerstijl niet. Dus, ondanks de vele informatie die wordt aangeboden, gaat het uiteindelijk om hoe je de informatie oppakt en verwerkt.

Conclusie

Dus Roel, het lijkt mij duidelijk dat de grote hoeveelheid informatie die wordt aangeboden niet automatisch als kennis kan worden gezien. Kennis is pas kennis als de informatie in je referentiekader past, je het nodig hebt, je een goed analytisch denkvermogen hebt, hoofd- en bijzaken kunt scheiden, een goede basis hebt om de juiste kennis te kunnen vergaren en het aanbod van informatie past bij jouw manier van leren. ●

Bronnen zijn op aanvraag bij de auteur verkrijgbaar.

interview FEB alumnus Philippe Vorst

Kennis & fastfood

Hoe statistiek en operations research helpt bij de bedrijfsvoering van de grootste pizzaketens van Nederland.

TEKST Imad Qutob

STEEDS VAKER EET DE NEDERLANDSE CONSUMENT BUITEN DE DEUR (DE ZOGEHETEN OUT-OF-HOME MARKT), MAAR OOK HET THUISBEZORGEN VAN ETEN WORDT STEEDS POPULAIRDER. VOEDSEL, IN WELKE VORM DAN OOK, VOORZIET IN PRIMAIRE LEVENSBEOEFENEN EN IS DUS PER DEFINITIE "BIG BUSINESS". EEN GROOT DEEL VAN ONZE ECONOMIE IS OP VOEDSEL GEBASEERD. DAGELIJKS BESTELLEN ZO'N 4 MILJOEN NEDERLANDERS ÉÉN OF MEER MAALTIJDEN BUITENSHUIS. TOT 2020 ZAL DE OMZET VAN DE OUT-OF-HOME MARKT GEGROEID ZIJN NAAR ZO'N 30 MILJARD EURO, DIT WORDT VOORSPELD DOOR RECENT ONDERZOEK¹. EÉN VAN DE REDENEN DIE HIERVOOR WORDT GEGEVEN IS DE FORSE (RELATIEVE) STIJGING VAN HET AANTAL EENPERSOONSHUISHOUDENS DIE GEMIDDELD MINDER KOKEN. DAARNAAST WORDT OOK HET DRUKKER WORDENDE BESTAAN, DAT TOT TIJDBESPARENDE MAATREGELEN DOOR CONSUMENTEN LEIDT, ALS REDEN GENOEMD. NEW YORK PIZZA, OPGERICHT IN 1993, HEEFT INMIDDELS MEER DAN 100 VESTIGINGEN EN IS DE GROOTSTE PIZZAKETEN VAN NEDERLAND. ZIJ SPELEN GOED IN OP DE BOVENSTAANDE ONTWIKKELINGEN. KORTOM, TIJD VOOR EEN INTERVIEW MET EX UVA-STUDENT EN OPRICHTER VAN NEW YORK PIZZA: PHILIPPE VORST.

Redelijk recent onderzoek² voorspelt voor de komende 10 jaar bijna een verdubbeling van omzet voor de out-of-home-markt. Merkt u daar ook wat van?

Op dit ogenblik merken wij dat de economie onder druk staat. De recessie is al vijf kwartalen bezig, maar wij komen redelijk ongeschonden door de recessie heen. Hiervoor moeten wij wel bijzonder hard werken. Dat betekent dat wij niet in de hoek zitten waar harde klappen vallen, er blijft onveranderd vraag naar onze producten. De afgelopen jaren hebben wij wel mogen genieten van een stevige groei. Ik verwacht dat zodra de economie weer aantrekt, wij het groeipad van de afgelopen jaren weer kunnen oppakken.

U studeerde Economie aan de UvA, was u een whizzkid?

Ik was beslist geen whizzkid. Ik studeerde in een tijd dat er nog weinig prestatiedruk was. Ik heb de eerste vier jaar een beetje gestudeerd, heel veel genoten van de vrijheid en veel gewerkt om die vrijheid te kunnen bekostigen.

Gebruikt u in uw bedrijfsvoering nog kennis die u aan de UvA heeft opgedaan?

In de bedrijfsvoering gebruik ik, naar mijn eerste gedachte, weinig van wat ik geleerd heb op de universiteit. Waar ik wel heilig in geloof is dat je bij een studie leert de essentie te trekken uit grote hoeveelheden stof. Dat is iets wat dagelijks terugkeert. In tweede instantie denk ik dat je door macro-economie en gerelateerde vakken wel inzicht krijgt hoe de economie zich gedraagt.

Wat doet een bedrijf als New York Pizza met statistiek en operations research?

Operations research en statistiek zijn speerpunten in ons bedrijf. Wij kijken realtime mee met alle vestigingen via internet op zowel financieel en operationeel gebied, zo zien we direct alle cijfers. Wij sturen ons bedrijf op basis van deze gegevens. Verder meten wij constant alle financiële en marketing gegevens en bepalen wij mede op basis van deze metingen ons beleid.

Welke (marketinggerelateerde-) statistieken zijn voor u de absolute graadmeters in de bedrijfsvoering?

Voor ons zijn absolute graadmeters in de bedrijfsvoering: effectiviteitsmetingen van marketingacties, extern uitgevoerde naamsbekendheidsonderzoeken, operationele prestaties getoetst aan gestelde normen en klantenreacties naar ons bedrijf. Dit alles in groepen ingedeeld en in grafieken uitgevoerd.

De inrichting van de Amerikaanse foodketens is gericht op efficiëntie. Is het succes van op de Amerikaanse efficiëntieprincipes gebaseerde bezorgketens indirect te danken aan het lopende bandproces dat Henry Ford begin 19de eeuw in de auto-industrie introduceerde?

Ja en nee, het is ook terug te voeren op gewoon het streven naar het maken van de lekkerste pizza. En ja, we streven ernaar dit te doen in een zo efficiënt mogelijke organisatie.

FOTO Leon Hendrickx

uit het boek 'Ondernemersvuur'

De keukens van Amerikaanse ketens zijn vaak zo ingericht dat er snel grote hoeveelheden gemaakt kunnen worden van een relatief beperkt assortiment. Er lijkt zich ook in de foodsector een verandering af te spelen van aanbodgestuurd naar vraaggestuurd denken. Menu's worden uitgebreid, het idee van "the long tail"³ wordt door veel bedrijven ingevoerd. Kunnen de keukens zo'n verandering wel aan? Van "veel van weinig" naar "minder van meer"?

Ik denk dat er sprake is van specialisatie; dat je binnen jouw specialisatie het overgrote deel van de vraag van de klant moet kunnen invullen. Dit is een constant spanningsveld tussen efficiëntie en de vraag van de klant. Meestal komt het antwoord in de productmixen terug. Saneren wat de klant weinig vraagt en aanbieden wat de klant veel bestelt. Het antwoord komt ook door schaalvoordelen. Indien je meer gaat verkopen, dan krijg je ook omloopsnelheid in producten waarnaar relatief weinig vraag is. Het antwoord is dus dat partijen die zich in hun niche verdiepen, dit kunnen blijven doen zolang je de omzet in jouw gebied vergroot.

Statistisch gezien bent u zowel in omzet als in aantal winkels de grootste pizzabezorgketen van Nederland. Bent u van plan het succes ook naar andere landen uit te breiden? Wat zijn de toekomstplannen?

Wij zijn nu inderdaad marktleider in Nederland. Dit marktleiderschap willen wij behouden. Dit willen wij doen door te groeien in omzet per vestiging en in aantal vestigingen in Nederland. Daarnaast hebben wij zeer recent in Brussel een flagship store geopend, waarbij wij gaan leren of de Belgen onze pizza ook weten te waarderen. ●

Imad Qutob is 26 jaar en student Business Studies

Bronnen

- 1- Rabobank, EFMI Business School en FoodService Instituut Nederland (FSIN), maart 2008
- 2- Ibid 1
- 3- Anderson, Chris "The Long Tail" Wired, oktober 2004

Amsterdam Marketing Challenge 2009

Woensdag 18 november 2009

Be prepared!

*Ben jij hét marketingtalent waar bedrijven
naar op zoek zijn?*

Ben je op zoek naar een nieuwe uitdaging?

Pak dan je kans en doe mee aan de AMC 2009!

Kijk voor meer informatie op www.sefa.nl/amc

column Joop Hartog Over de gehak- kelde aurelia en de poëzie van de economie

TEKST Joop Hartog

SOMMIGE STUDIES HEBBEN TERMEN DIE DIRECT DE NIEUWSGIERIGHEID OPWEKKEN. TERMEN DIE EEN MYSTERIE SUGGEREREN DAT MOET WORDEN ONTRAFELD. EEN VAK MAAKT DAARMEE ONBEDOELD RECLAME VOOR ZICHZELF. OVERWAAIENDE MODEKRETEN DIE ALS HOLLE FRASEN IN HUN EIGEN LEDIGHEID VERDWIJNEN ZIJN BIJ VOORBAAT OVERBODIG.

Ik had ornithologie kunnen gaan studeren, louter om te ontdekken wat er schuilgaat achter prachtige namen als vuurgoudhaantje, parelduiker, braamsluiper en morinelplevier. Of papillonologie om mijn dagen te wijden aan de studie van de tienuursvlinder, het blauwe weeskind of, mijn absolute favoriet, de gehakkelde aurelia. De gehakkelde aurelia, levend van hop en iep, combineert in zijn naam de verheven en exotische suggestie van aurelia met de onderwereld van de hakkelaar, met rondvliegende spaanders, met rafelig afgehakte franje aan een tere vleugel. Zo'n naam koppelt stuitende bruutheid aan alles wat mooi en kwetsbaar is.

Ik heb geen talent om een bijdrage aan de wiskunde te leveren, maar het moet toch prachtig zijn om bewijzen te mogen leveren uit het ongerijmde? Te kunnen manipuleren met de oneindigheid? Om maar helemaal niet te spreken over de laatste stelling van Fermat, als claim neergekrabbeld in de marge van een wiskundige klassieker: "voor welke stelling ik waarlijk een spectaculair bewijs heb gevonden. Deze marge is te smal om het te bevatten". Het bewijs is niet aangetroffen in zijn notities en het raadsel houdt wiskundigen al eeuwen bezig. Zo moeten ook het zwarte gat, de oerknal en de antimaterie ooit door jonge scholieren als marsrichting in hun kompas zijn gekrast.

En economie? Hebben wij termen die werven als lokkend opschrift boven een donkere tunnel naar onbekend terrein? Woorden die een sfeer oproepen waarin je een leven lang zou willen verblijven? Vraag en aanbod? Zou je je leven lang in een kringloop in evenwicht willen zitten? Dan kun je beter oosterse filosofie gaan studeren. Ik kon geen enkele meeslepende term bedenken uit het vak dat ik met zo veel plezier beoefen. Een enkel begrip uit de econometrie kwam bovendien. Asymptotisch raak. Daar kan je fantasie nog bij op hol slaan. Een pijl die rakelings langs zijn doel suist. En die na eindeloos herhalen steeds dichterbij de goede plek uitkomt, tergend langzaam, eindeloos zijn doel strelend in plaats van gewoon, pats boem, raak te knallen.

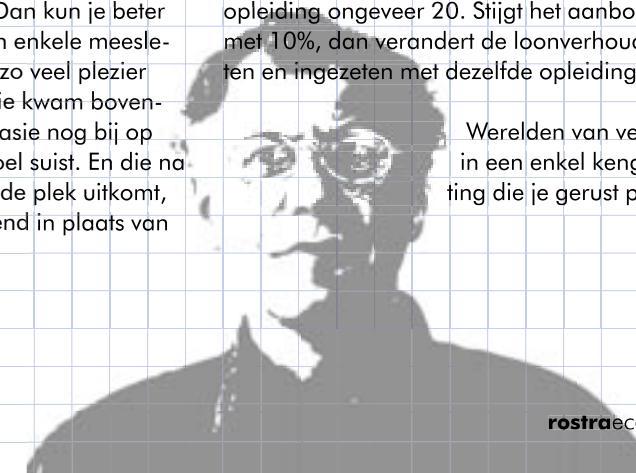
Was bij ons de verbeelding uitgeput met de meeslepende benaming "staathuishoudkunde"? Ik keek eens in het register van een willekeurige bundel. Belastingen. Economische orde. Prijsniveau. Nationale spaarquote. De poëzie van een boekhouder. Maar wel ineens, als een kleurige zwam op een gore bosgrond, een mooie titel. In de ban van de gulden. Eindelijk iets als een jongensroman.

Toch hebben wij echt wel mooie begrippen. Een simpel concept als elasticiteit is verbluffend in zijn spankracht. Als je de vraagelasticiteit voor olie weet, kun je zo voorspellen wat er met de olieprijs gebeurt als de olielanden hun aanbod beperken (of wat er zou gebeuren als speculanten zich er niet mee bemoeien, zodat je kan afleiden wat speculanten te weeg brengen). Tal van vraagstukken kunnen worden gereduceerd tot de vraag hoe hoog de relevante elasticiteiten zijn. Als de prijselasticiteit van de vraag heel groot is, is een kleine loondaling voldoende om werkloosheid te laten verdampen. Als de prijselasticiteit van aanbod hoog is, hoeven we ons weinig zorgen te maken over tekorten aan verzorgers voor de golf van grijze oudjes. Als de aanbodelasticiteit van hooggekwalificeerde arbeid bij overheid of publieke omroep laag is kunnen we zonder zorgen de Balkenende norm invoeren; maar bij een hoge elasticiteit zitten we mooi opgescheept met mediocre personeel. Complexe vraagstukken terugbrengen tot een simpel kengetal, daar schuilt zeker schoonheid in.

Nog een graadje mooier is het begrip substitutie elasticiteit, SE. Per definitie is het de relatieve verandering in de verhouding van de vraag naar twee productiefactoren gedeeld door de relatieve verandering in de verhouding van hun marginale productiviteit, bij constante productie. Geen definitie waarbij je in figuurlijke zin meteen de zon ziet opgaan. Maar bij volledige mededinging is de verhouding van de marginale productiviteit gelijk aan de verhouding van de factorprijzen. En daarmee staan we wel aan de dageraad van helder inzicht. SE laat zien hoe je langs een isoquant wandelt als de isokostenlijn van helling verandert. Wie wil weten wat een krachtig begrip SE is die lezen de Richard Ely lecture van David Card in de American Economic Review van mei jl.

Card levert een bijdrage aan de Amerikaanse discussie over immigratie. Bij inelastisch aanbod wordt de loonverhouding tussen twee soorten arbeid bepaald door de inverse van hun SE. Als de SE laag is, en de inverse dus hoog, betekent een kleine verandering in de aanbod verhouding een grote verandering in de loonverhouding. Card schat de SE tussen werknemers van high school niveau en college niveau op 1.5 - 2.5. Stijgt het aanbod op college niveau met 10% dan daalt hun relatieve loon met 4 - 7%. Als de SE heel hoog is en de inverse dus dicht bij nul ligt, wordt de loonverhouding amper beïnvloed door de verhouding van hun aanbod: perfecte substituten hebben een vaste loonverhouding. Volgens Card is de SE tussen immigranten en ingezetenen met dezelfde opleiding ongeveer 20. Stijgt het aanbod van immigranten met 10%, dan verandert de loonverhouding tussen immigranten en ingezetenen met dezelfde opleiding met een half procent.

Werelden van verschil samengebald in een enkel kengetal: een verdichting die je gerust poëzie mag noemen. ●

artikel Kennis en faillissementen

TEKST Imad Qutob

FAILLISSEMENTEN ZORGEN VOOR ELLENDE. VERLIES VAN KENNIS EN KAPITAAL, DIRECT EN INDIRECT VERLIES VAN ARBEIDSPLAATSEN, EEN BULK WERK VOOR RECHTERS MAAR BOVENAL PERSOONLIJK LEED. NEDERLAND IS OP DIT MOMENT NUMMER ÉÉN IN DE WERELD ALS HET GAAT OM RELATIEVE STIJGING VAN HET AANTAL FAILLISSEMENTEN. HET AANTAL UITGESPROKEN FAILLISSEMENTEN IN NEDERLAND WAS IN DE EERSTE HELFT VAN 2009 AL BIJNA EVEN HOOG ALS IN HEEL 2008. IN FIGUUR 1 IS EEN OVERZICHT GEGEVEN VAN HET VOORTSCHRIJDEND DRIEMAANDS GEMIDDELDE VAN HET AANTAL FAILLISSEMENTEN SINDS 2005. HET CBS HOUDT SINDS BEGIN JAREN '80 HET AANTAL FAILLISSEMENTEN BIJ EN NOG NOOIT ZIJN DE CIJFERS OVER EEN HALF JAAR ZO HOOG GEWEEST ALS NU HET GEVAL IS. RUIM 3500 RECHTSPERSONEN ZIJN IN DE EERSTE 2 KWARTALEN VAN DIT JAAR AL FAILLIET VERKLAARD.

Bij bovenstaande moeten wel minimaal drie kanttekeningen worden geplaatst. Ten eerste was het aantal faillissementen in Nederland sinds 2005 al dalende, na fluctuerende stijgingen en dalingen in perioden daarvoor. Daarnaast zijn er per saldo sinds 2003 zo'n 100.000 ondernemingen bijgekomen. Nederland kent relatief veel starters waardoor het absolute aantal "mislukkingen" sterke invloed heeft op de relatieve totaalcijfers. Het is bekend dat veel starters de eerste jaren niet overleven, dit geeft een vertekend beeld. Ten derde speelt de veelbesproken economische krimp uiteraard een belangrijke rol in de cijfers. De vraag valt in sommige gevallen met vele tientallen procenten terug.

Faillissement erg?

Een nuttige sanering of een onnodig en inefficiënt verlies van kennis en kapitaal? 'Survival of the fittest' en dan met name fittest, wordt vaak foutief vertaald als het overleven van de sterkste. In goed Engels is het "diegene die zich het beste kan aanpassen". Ook faillissementen zijn achteraf gezien vaak te wijten aan de kwaliteiten en keuzes van de ondernemer in kwestie. Hoewel zowel interne factoren (bijvoorbeeld

fraude) als en externe factoren (bijvoorbeeld vraaguitval) van enorme invloed kunnen zijn op de bedrijfsvoering, is er ergens iets verkeerd gegaan. In veel gevallen was een faillissement te voorkomen. Maatschappelijke belangen die echter door een rechter afgewogen moeten worden, zijn het behoud van ondernemingen maar tevens het belang van schuldeisers. Dat laatste weegt meestal zwaarder, maar bij bijna alle faillissementen hebben zowel de

Wetgeving: Oud & Nieuw

De huidige faillissementswetgeving in Nederland trad in 1896 in werking. Er wordt al jaren gewerkt aan een update: de nieuwe Insolventiewet. In deze nieuwe wet zal het verschil tussen faillissement, surseance van betaling, en de Wet schuldsanering natuurlijke personen verdwijnen. De nieuwe wet biedt meer mogelijkheden voor zowel de schuldeisers als de gedaagde ondernemingen. Zo wordt het in de nieuwe wet bijvoorbeeld eenvoudiger om levensvatbare onderdelen van ondernemingen een doorstart te bieden. Ook kunnen schuldeisers worden gedwongen om delen van de schuld kwijt te schelden. Maar ook schuldeisers krijgen meer mogelijkheden bijvoorbeeld bij de start van een insolventieprocedure. Bovendien wordt de voorkeurspositie van de belastingdienst geschrapt. In de VS bestaat al veel langer de mogelijkheid om ondernemingen in moeilijkheden zonder uitspraak van faillissement te herstructureren. "Chapter 11", enigszins vergelijkbaar met surseance van betaling. In Nederland leidt surseance van betaling nagenoeg altijd tot een faillissement. Dat komt omdat de regeling haar eigen doel voorbijstreeft. Het doel om kapitaal vrij te maken, werkt liquiditeitsvermindering in de hand door bijvoorbeeld het wegvalen van vertrouwen van leveranciers. Wetgeving in de meeste Europese landen is gericht op het belang van de crediteuren terwijl bijvoorbeeld "Chapter 11" meer is gericht op het belang van de debiteuren die ook bepaalde zeggenschap behouden.

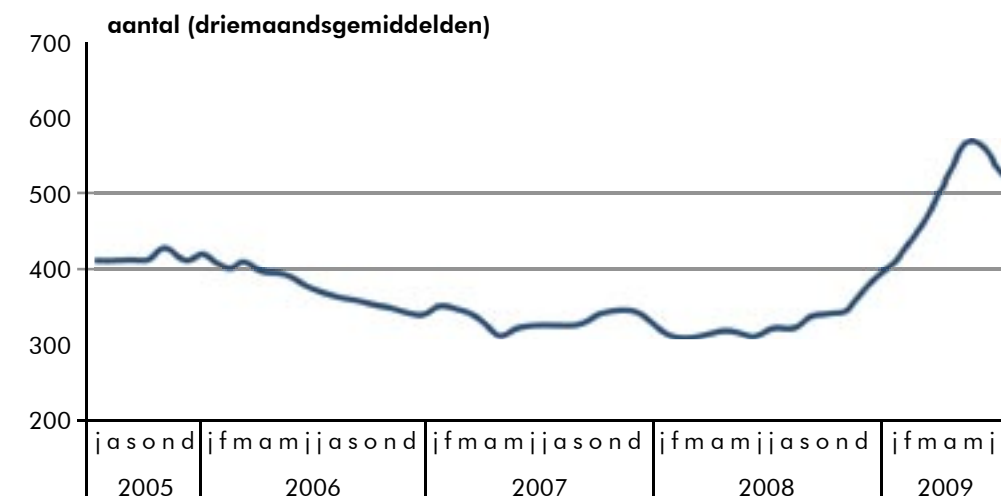
crediteur als de debiteur het nakijken. Er blijft vaak nagenoeg niets over.

Maar een goed idee gaat toch niet verloren na uitspraak van een faillissement door een rechter zou je zeggen. Die "kennis" zit in de ondernemer of is opgeslagen in documenten. Een ondernemer die failliet is gegaan, is niet perse zijn ondernemingsgeest kwijt. Een goed bedrijfsidee kan zelfs een faillissement overleven. Maar schijn bedriegt. Hoe exploiteer je dat fantastische idee of die geweldige kennis van zaken? Een doorstart in welke vorm dan ook lijkt voor de hand te liggen. Er zijn echter wat problemen. Het kwaad is geschied, het vertrouwen is weg en een faillissement werkt stigmatiserend. Daarmee wordt het kind met het badwater weggegooid. "Het is mijn idee, en dat blijft het, al is het tot in mijn graf" hoor je de ondernemer denken. De kennis die bij faillissementen verloren gaat hoeft niet verloren te gaan.

Wat te doen om onnodige faillissementen te voorkomen?

Over het nut van de nieuwe Insolventiewet verschillen de meningen van juridisch deskundigen in ons land. Die discussie zou te juridisch worden voor nu. Feit blijft dat regels vaak pas nodig zijn als er iets verkeerd is gegaan en het dus vaak al te laat is. Op zich probeert de overheid via subsidieregelingen in problemen geraakte ondernemers al bij te staan. Hierbij valt te denken aan subsidies voor ondersteuning bij de bedrijfsvoering door deskundigen. Ook de faillissementswetgeving zal op korte termijn worden aangepast. Vaak komt het echter niet op de overheid aan maar op goed ondernemerschap. Maar er moet nog wel het nodige gebeuren.

De bevordering van doorstarten is één van de dingen die nog veel te weinig gebeurt. Vaak zijn bepaalde bedrijfs-onderdelen nog prima verkoopbaar. Uit eerder onderzoek van onder andere het CBS blijkt dat maar 6 % van de faillissementen een succesvolle doorstart bewerkstelligt. Dit percentage kan fors omhoog.

Bron: CBS **Figuur 1** Voortschrijdend driemaands gemiddelde uitgesproken faillissementen (in honderden)

Het ontslagrecht zou aangepast kunnen worden voor (kleine) bedrijven in moeilijkheden. Nu is het zo dat een failliet verklaarde onderneming haar werknemers wel mag ontslaan, maar een bedrijf dat nog te redden is kan dit niet zomaar doen. Een wetsvoorstel over deze kwestie is in de maak. Het is afwachten of er een meerderheid voor zal zijn.

De voorlichting kan beter. Hoewel bijvoorbeeld een instelling als KvK-Nederland aan voorlichting doet, kan dit nog specifieker. Valkuilen bij ondernemerschap die tot faillissementen leiden, zijn een belangrijke leerbron voor andere ondernemers. Die informatie kan veel vaker worden verspreid.

Preventieve doorlichting van een bedrijf kan in de vorm van een case worden behandeld door financieel-economisch onderlegde studenten van Universiteiten. Mochten bijvoorbeeld FEB-studenten de komende tijd geen baan kunnen vinden, dan dragen zij in ieder geval bij aan het terugdringen van het aantal faillissementen in Nederland. ●

Imad Qutob is 26 jaar en student Business Studies.

THE SHELL GOURAMI BUSINESS CHALLENGE

06-12 JANUARY 2010 / EUROPE

Whatever the future holds, we'll need ambitious graduates to help us tackle the energy challenge. If you're ready to test your potential in the international energy business, there's no better place to start than Gourami. This fictional country is the setting for Shell's Gourami Business Challenge – a six-day residential event that takes place in a variety of locations around the world.

Working with an international team of students, you'll develop and present a viable business plan for Shell in Gourami – facing realistic challenges and demanding timescales in everything from exploration and production to marketing. And if you show the qualities we're looking for, we may offer you a full-time job to take up when you graduate.

Think further. Visit www.shell.com/careers for full details and an online application form. The deadline for applications is 13 November 2009. Shell is an Equal Opportunity Employer.

FEB flits

UNIVERSITY OF AMSTERDAM

Faculty of Economics and Business

Alessandro Beber (l) and Enrique Schroth (r) win awards at EFA 2009

At the 36th meeting of the European Finance Association held last week in Bergen, Norway, two ABS Finance Group faculty members won awards in major categories. Associate professor Alessandro Beber's paper "Resolving macroeconomic uncertainty in stock and bond markets" won the award for best paper published in the Review of Finance. Assistant professor Enrique Schroth won the award for best conference paper with his paper "Is Shareholders' Strategic Default Behavior Priced? Evidence from the International Cross-Section of Stocks".

FEB student Ewoud de Kok plans UvA's first CO2 neutral computer room

The University of Amsterdam is the first Dutch university to make its largest computer facility CO2 neutral. The room, which contains 250 computers, will be officially opened by minister Jacqueline Cramer as part of the Greenovator tour.

The project started in November 2007 when econometrics student Ewoud de Kok sent in his idea as part of the contest 'The Best Idea at the FEB' in the autumn of 2007. After he was announced as winner by the Dean, Ewoud immediately began with preparations for putting his plan into action. He won support from the Board of Governors who were prepared to invest in his idea. The plan utilises both the principle of energy conservation as well as generating energy from green sources.

FEB represented in ScienceGuide's top 10

ScienceGuide annually publishes a top-10 list of the most influential and high-profile figures in Dutch higher education. This year, the FEB has a prominent place in the rankings with three professors representing the faculty: Alexander Rinnooy Kan, Arnoud Boot and Dany Jacobs. Rinnooy Kan had the highest ranking with the number one spot in ScienceGuide's list.

For more information: www.science-guide.nl

Economics student Bas Welling wins 2009 Student Entrepreneur award

The finals for the 2009 Dutch Student Entrepreneur Award were held on 1 September 2009 in the Fortis Circustheater in The Hague. The award aims to stimulate entrepreneurship among students. The jury unanimously chose Bas Welling of Wefilm as the best student entrepreneur of 2009. The award was presented for his successful business that develops and produces popular online video ranging from viral films and interactive games to short films and online commercials. Bas' award includes a € 5000 cash prize and KPMG consultation hours. Bas will be completing his studies at the FEB in the near future.

For more information: <http://www.stuop.nl/>

Sharp increase in number of new students at the UvA

Students in record numbers have chosen to study at the University of Amsterdam this year, surpassing the number of first-years at all other Dutch universities. While these numbers are a sign of approval, at the same time they also create added responsibilities. The number of newly enrolled students at the FEB has risen by approximately 25% in the BSc and MSc programmes.

artikel Wetenschappelijk wangedrag

TEKST **Suzanne Ruwaard**

KENNIS WORDT OOK WEL GEZIEN ALS DE MOTOR VAN DE ECONOMIE. EEN GOED OPGELEIDE BEVOLKING STIMULEERT DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING EN GROEI. DOOR HET TOEPASSEN VAN KENNIS IS INNOVATIE MOGELIJK. DEZE INNOVATIE LEIDT TOT NIEUWE PRODUCTEN OF DIENSTEN EN DAARMEE WORDT ECONOMISCHE GROEI MOGELIJK GEMAAKT¹. DOOR DE JAREN HEEN HEEFT WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK EEN HOOG AANZIEN IN DE SAMENLEVING GEKREGEN EN WORDT HET IN BIJNA ALLE VAKGEBIEDEN TOEGEPAST. OP BASIS VAN ONDERZOEKSRESULTATEN KUNNEN WE BESLISSINGEN NEMEN, BIJVOORBEELD WAT BETREFT HET INTRODUCEREN VAN NIEUWE PRODUCTEN EN KUNNEN THEORIEËN ONS BIJVOORBEELD STEUNEN BIJ HET UITVOEREN VAN BELEID. HET IS DUS VAN GROOT BELANG DAT ONDERZOEKSRESULTATEN VALIDE ZIJN OM GOEDE KEUZES TE KUNNEN MAKEN².

Helaas zijn onderzoeksresultaten niet blindelings te vertrouwen. Los van slordigheidfouten kunnen wetenschappers ook opzettelijk sjoemelen met resultaten. Dit kan serieuze gevolgen hebben voor de samenleving. Er is dan sprake van wetenschappelijk wangedrag. Wetenschappelijk wangedrag gaat volgens de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) om wetenschappelijke oneerlijkheid en om inbreuken op de wetenschappelijke integriteit. Hieronder valt fraude, plagiaat maar ook bijvoorbeeld verschillende vormen van misleiding. Voorbeelden zijn: het bewust verkeerde gebruik van toetsen of controles, het opzettelijk weglaten van onwelgevallige uitkomsten, het bewust verkeerd of tentatief weergeven van resultaten, het onterecht 'credit' opeisen als auteur of medeauteur, etc.

Motieven wetenschappelijk wangedrag

Er kunnen verschillende motieven zijn voor wetenschappelijk wangedrag. Externe financiering kan bijvoorbeeld een rol spelen. Als onderzoekers afhankelijk zijn van externe financiering kunnen ze eerder geneigd zijn resultaten sneller te willen publiceren vanwege tijdsdruk, ten koste van zorgvuldigheid. Ook kunnen ze geneigd zijn met conclusies te komen die de opdrachtgever graag wil horen, maar niet per se correct zijn. Financiering moet veelal onder competitie verkregen worden. Hierdoor is er sprake van een toegenomen concurrentie tussen onderzoekers. Tevens is er sprake van een toegenomen druk om te publiceren. Eigenschappen van de wetenschapper kunnen ook invloed hebben op het onderzoek, bijvoorbeeld geloof, emotie, eer, vriendschap, fanatisme, etc.³ Het is in de laatst genoemde gevallen lastig om te zeggen of het gaat om opzettelijk wetenschappelijk wangedrag of dat iemand iets simpelweg verkeerd heeft aangepakt en/of onbewust verkeerd heeft geïnterpreteerd. Newton heeft destijds de lichtsnelheid en geluidssnelheid met elkaar vergeleken. Hij heeft wiskundig gecorrigeerd voor afwijkingen en kwam met een nieuw model. Achteraf bleek deze theorie niet te kloppen. Is hier dan sprake van wetenschappelijk wangedrag?³ Het komt wel vaker voor dat we bepaalde dingen niet kunnen verklaren maar dat we denken dat het model globaal wel klopt. Het kan zijn dat omstanders deze 'foute' resultaten

ook accepteren omdat ze dezelfde visie hebben, of omdat het logisch verklaard lijkt.

Hoe vaak komt het voor?

De afgelopen twee decennia is er steeds meer aandacht gekomen voor misstanden in de wetenschap.⁴ In Amerika werd in 1981 een congres georganiseerd waar een aantal zaken onderzocht werden waar onderzoekers data gefabriceerd zouden hebben. Ook was er sprake van het vermelden van wetenschappers als auteur die niet of nauwelijks iets met het onderzoek te maken hebben gehad. Dit kan het vertrouwen in de wetenschap beschadigen.² Twee jaar later verscheen het boek "Betrayers of the Truth" door Broad en Wade, waarin beweerd werd dat deze zaken pas 'het topje van de ijsberg' waren.

“Wie met fraude aan de kost wil komen, kan beter een ander vak kiezen dan wetenschappelijk onderzoek”

In Nederland is er ook geprobeerd een beeld te krijgen van hoe vaak wetenschappelijk wangedrag zich voordoet. H. Tromp en M. Korzec hebben in 1977 voor Intermediair een enquête gehouden over bedrog in de Nederlandse wetenschap.ⁱⁱ Dit tweetal concludeerde indertijd op grond van 256 geretourneerde formulieren, dat bedrog in de wetenschap geen zeldzaam verschijnsel is. 166 (64,8%) lezers van Intermediair hadden één of meer keer met plagiaat te maken gehad en 128 (50%) kenden een of meer vervalsingen. Opvallend in het onderzoek van Tromp en Korzec was dat de gevallen meestal niet in de openbaarheid waren gekomen en geen consequenties hadden voor de bedriegers. Toen Frank van Kolschooten 15 jaar later een soortgelijk onderzoek deed, kwam er het volgende uit: van de 93 respondenten wis-

ten er 68 voorbeelden te geven van bedrog (73,1%), 6 gevallen van plagiaat (6,5%) en 4 van fraude (4,3%)⁵. Opmerkelijk is dat in het latere onderzoek een stuk minder wetenschappers een voorbeeld wisten te geven van plagiaat. Was dat in 1977 nog 50%, in 1992 was dat nog maar 6,5%.

Dit hoeft niet per se te betekenen dat wetenschappelijk wangedrag zich een stuk minder voordoet. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat wetenschappers er nu minder snel aan toegeven omdat ze bang zijn voor hun eigen naam. Betrokkenen houden deze informatie uiteraard ook liever voor zich. Het aantal respondenten laat ook te wensen over. Het zou kunnen dat degene die niet hebben gereageerd daar ook een reden voor hadden. Dat zou in dit geval betekenen dat wetenschappelijk wangedrag vaker voorkomt dan deze onderzoeksresultaten suggereren.

Aan de andere kant zijn sommigen van mening dat, in vergelijking met andere maatschappelijke sectoren, fraude en bedrog in fundamenteel wetenschappelijk onderzoek opmerkelijk weinig voorkomen. Als je data vervalst, verzint of steelt, moet je de meest geleerde binnen je vakgebied zien te misleiden. Als dat al lukt, is het zelden van lange duur.⁶ “Wie met fraude aan de kost wil komen, kan beter een ander vak kiezen dan wetenschappelijk onderzoek.”⁷

Wat wordt er aan gedaan?

Ondanks het feit dat we geen goed beeld hebben van hoe vaak het voorkomt, baarden de hiervoor genoemde cijfers toch zorgen. De politiek kwam met het idee dat er richtlijnen opgesteld moesten worden om wetenschappelijk wangedrag te voorkomen. Dit blijkt makkelijker gezegd dan gedaan. Het opzetten van algemene regels en richtlijnen is niet eenvoudig, aangezien verschillende vakgebieden verschillende opvattingen hebben en andere regels waarop we dingen accepteren of niet. “Wetenschappelijk onderzoek is voortdurend in beweging, vereist creativiteit en improvisatietalent, en is te divers en veelzijdig om te kunnen vatten in een algemeen stelsel van regels en richtlijnen.”² In de natuurwetenschappen kunnen we sommige variabelen constant houden om te zien wat voor effect zij hebben, in de economie kan dat meestal niet. Daarom worden bij onderzoek naar de gevolgen van roken tienduizenden mensen verdeeld en onderzocht in twee categorieën: rokers en niet-rokers. Een medicus die zou zeggen: “Ik heb tien rokers en tien niet-rokers met elkaar vergeleken en trek op basis daarvan de conclusie dat roken ongezond is”, zou het lachertje van zijn beroepsgroep zijn. Economen doen niet anders - met landen.⁸

Ondanks de verschillen in de wetenschap hebben de KNAW, De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en de Verenigingen van Universiteiten (VSNU) gezamenlijk een Notitie inzake wetenschappelijk wangedrag gepubliceerd in 1995, wat later leidde tot de Notitie Wetenschappelijke Integriteit in 2001. Inmiddels is er in 2003 het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit opgericht, met als doel: het College van Bestuur van een universiteit en de besturen van NWO en KNAW te adviseren inzake klachten over schendingen van wetenschappelijke integriteit (LOWI).⁹

Het is moeilijk te zeggen of dit inderdaad wat bijdraagt, aangezien het pas recentelijk is opgestart en we niet goed weten hoeveel het wangedrag voor en na 2003 voorkwam. Het is in ieder geval een stap in de goede richting.

Conclusie

Het is niet nieuw voor mij om alert te zijn op wetenschappelijk onderzoek. Hoe is het uitgevoerd, wat wou de wetenschapper in eerste instantie proberen te bewijzen, hoe heeft hij zijn data gebruikt, verwerkt, geïllustreerd, etc. Ik denk dat het goed is dat het LOWI is opgericht en hoop dat dit een bijdrage kan leveren om wetenschappelijk wangedrag te doen verminderen. Het is jammer dat we niet goed weten hoe vaak wetenschappelijk wangedrag voorkomt en het is te betwijfelen of we hier ooit achter zullen komen. Ondanks het feit dat er onderzoek is verricht naar wetenschappelijk wangedrag blijf ik vraagtekens zetten bij de mate waarin we hiermee daadwerkelijk een beter inzicht hebben gekregen in het voorkomen en de ernst ervan. ●

Suzanne Ruwaard is 21 jaar oud en is bachelorstudente Industrial Organization.

Bronnen

- 1-<http://nl.wikipedia.org/wiki/Kenniseconomie>
- 2-Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (2005). “wetenschappelijk onderzoek: dilemma's en verleidingen.” <http://www.knaw.nl/publicaties/pdf/20041076.pdf>
- 3-Van Kolschooten
- 4-Lafollette, M.C. (1992), *Stealing into Print: Fraud, Plagiarism, and Misconduct in Scientific Publishing*. Berkeley: University of California Press.
- 5-Federatie voor innovatief geneesmiddel onderzoek Nederland (2002).<http://www.figon.nl/pdf/conceptuur-31.pdf>
- 6-Holton, G. (1995), *Einstein, History, and Other Passions*. Woodbury, NY: American Institute of Physics.
- 7-Borst, P. (1999), *De vioolspelende koe en andere muizenissen*. Amsterdam: Bert Bakker.
- 8-Doorman F. Volkskrant (1996). “Sorry, de economische wetenschap is dood.” <http://www.sdn.nl/doorman.htm>
- 9-KNAW (2003). “Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit ingesteld” http://www.knaw.nl/cfdata/nieuws/laatste-nieuws_detail.cfm?nieuws__id=62

Vereniging Studenten Actuarial en Econometrie & Operationele Research

De Vereniging Studenten Actuarial en Econometrie & Operationele Research (VSAE) werd in 1963 opgericht en richt zich op alle studenten kwantitatieve economie van de Universiteit van Amsterdam. Inmiddels is de VSAE de toonaangevende studievereniging in haar vakgebied en de grootste in haar soort. Wij streven er naar om onze leden te helpen bij hun studie en bieden hen de mogelijkheid om zich breder te oriënteren. Daarnaast is er de nodige ruimte om de studiegenoten via ontspannende activiteiten beter te leren kennen.

Op inhoudelijk gebied organiseert de vereniging studiegerelateerde projecten zoals congresdagen, carriëredagen en studiereizen. Naast de mogelijkheid tot deelname aan deze evenementen, kunnen studenten via het actief lidmaatschap ervaring opdoen op het gebied van organisatie en bestuur. Aan het einde van het studiejaar 2008/2009 vond de jaarafsluiting plaats in Hoek van Holland en werd tevens het Dirty Disney feest georganiseerd in Escape Delux. De periode daarna is het rustig geweest bij de VSAE, vanwege de zomervakantie.

Eind augustus hebben de VSAE Introductiedagen plaatsgevonden in Friesland waarbij 50 nieuwe eerstejaars studenten Econometrie & OR en Actuarial niet alleen kennis met elkaar maakten, maar tevens met de VSAE.

De komende periode is de VSAE druk bezig met de organisatie van de Beroepdagen die op 6 en 7 oktober zullen plaatsvinden in het Krasnapolsky. Ook staat de Korte Buitenlandse Reis en het Actuarialcongres op de agenda. Het Actuarialcongres zal op 8 december worden georganiseerd in Tuschinski Amsterdam met als onderwerp "Actuarial van de toekomst". Tijdens deze dag zullen diverse sprekers vanuit het bedrijfsleven en de academische wereld hun visie op dit thema toelichten.

Mocht je vragen hebben over de vereniging of deelname aan (de organisatie van) activiteiten, dan ben je van harte uitgenodigd om nader kennis te maken.

Studievereniging VSAE

Roetersstraat 11, C6.06
1018 WB Amsterdam
Email: info@vsae.nl
Tel.: 020-5254134

VSAE Agenda voor de komende periode

6 & 7 Oktober – Beroepdagen
13 Oktober – Maandelijkse borrel
20 t/m 24 November – Korte Buitenlandse Reis
8 December – Actuarialcongres

Financiële Studievereniging Amsterdam

Kijk jij verder dan alleen je studieboeken? Dan ben je bij de Financiële Studievereniging Amsterdam (FSA) aan het juiste adres!

Als lid van de FSA kun je gratis deelnemen aan uitdagende internationale en nationale projecten die wij gedurende het collegejaar organiseren. Daarnaast ontvang je vier keer per jaar het vakspecialistisch magazine Fiducie en het verenigingsmagazine FSA&Beyond. Onze vereniging is gericht op innovatie, ambitie en professionaliteit, maar wordt ook gekenmerkt door enthousiasme en gezelligheid.

Hierbij alvast een voorproefje van de projecten die wij de komende maanden organiseren:

International Banking Cycle

Wanneer oktober – november 2009

Waar Amsterdam & Rotterdam

De meest prestigieuze banken van de wereld zullen de universiteiten van Amsterdam en Rotterdam bezoeken. Aan de hand van presentaties, workshops en interviews kun je een kijkje nemen in de wereld van de topbanken. Als afsluiting vindt een borrel plaats waarbij je op een informele manier de banken beter kunt leren kennen.

Website www.bankingcycle.com

E-mail ibc@fsa.nl

Traders Trophy

Wanneer november & december 2009

Waar Amsterdam

Waan je in Wallstreet en ervaar een dag uit het leven van een trader. Doe mee aan de voorrondes en bemachtig een plekje in de finale in december om te strijden voor de titel van de beste trader van Nederland.

Website www.traderstrophy.com

E-mail traderstrophy@fsa.nl

'The urge to improve is what makes the difference'

Wil jij niet alleen deelnemen aan onze projecten, maar jezelf ook op organisatorisch vlak ontplooiën bij de grootste financiële studievereniging van Nederland? Word dan actief lid bij de FSA! Wij zijn altijd op zoek naar enthousiaste en gemotiveerde studenten die onze vereniging willen komen versterken. Kom eens langs op onze kamer C6.07 of ga naar onze website voor meer informatie: www.fsa.nl. Natuurlijk kun je ook een e-mail sturen naar internebetrekkingen@fsa.nl.

Studievereniging FSA

Roetersstraat 11, kamer C 6.07
1018 WB Amsterdam
E-mail: bestuur@fsa.nl
tel. 020-5256512
www.fsa.nl

DE FACULTAIRE STUDENTENRAAD ECONOMIE EN BEDRIJFSKUNDE (FSR-FEB) BESCHERMT JOUW STUDENTENRECHTEN! WE HEBBEN ADVIESRECHT EN INSTEMMINGSRECHT OVER DE OER (ONDERWIJS EN EXAMENREGLEMENT). VERDER ZIJN WE CONSTANT IN GESPREK MET DE DECAAN EN ANDERE KOPSTUKKEN VAN DE FACULTEIT OM DE VERSCHILLENDE MENINGEN EN BEHOEFTE VAN DE STUDENT MEE TE LATEN TELLEN. KORTOM, WIJ ZORGEN ERVOOR DAT JOUW KLACHTEN EN IDEEËN WORDEN GEHOORD!

Raad 2009/2010

Het nieuwe studiejaar is begonnen, dit geldt ook voor de studentenraad. Met een nieuw team zal de studentenraad dit jaar zijn uiterste best doen om voor de studentenbelangen op te komen. Het belooft een vol jaar te worden. De universiteit bereidt zich voor op het verbouwen van Roeterseiland en de grote hoeveelheid aanmeldingen van nieuwe studenten. Dit zijn zomaar twee dingen waar wij ons op gaan focussen, zodat de belangen van de studenten niet verloren gaan.

Doelen

De FSR heeft komend jaar veel doelen neergezet om te bereiken. Naast onze inzet voor de kwaliteit van het onderwijs, zullen wij dit jaar hard werken voor extra studieplekken. Op termijn zal Roeterseiland verbouwd worden. Wij zullen ons inzetten voor de benodigde aanvullende studieruimte en voor een goede sfeer om te studeren. Daarnaast willen wij zorgen voor meer feedback van tentamens etc. Een student moet immers kunnen leren van zijn fouten.

Volle studentenzalen

Zoals bekend heeft de Universiteit dit jaar veel aanmeldingen van nieuwe studenten. De eerste ervaringen zijn wisselend: de ene student ondervindt er weinig last van, terwijl de andere student bij zijn college geweigerd wordt vanwege de drukte. Deze ontwikke-

ling zullen wij nauwlettend volgen. De komende week zullen wij enkele enquêtes afnemen op Roeterseiland en via de e-mail om een beeld te kunnen schetsen van de situatie. Wij vragen daarom iedereen om zijn ervaringen met ons te delen. Kun jij docenten niet verstaan vanwege de drukte, moet jij staan tijdens een college of wordt jou zelfs de toegang geweigerd in een lokaal? Meld het bij ons en wij gaan er werk van maken!

Het wordt een veelbelovend jaar en wij gaan onze uiterste best doen om op te komen voor jullie belangen!

Website voor de updates

www.studentenraad.nl/feb

En als je dan toch online bent, word ook lid van onze hyves!

Heb jij een klacht of suggestie? Of wil je gewoon meer informatie over jouw faculteit? Stuur dan een e-mail naar: feb@studentenraad.nl

Facultaire Studentenraad FEB

Roetersstraat 11
1018 WB Amsterdam
Room E 1.13

+31 20 525 4384
feb@studentenraad.nl

We make things better

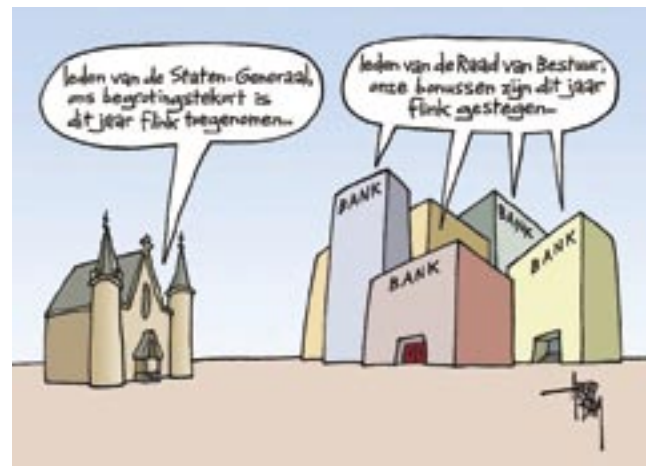
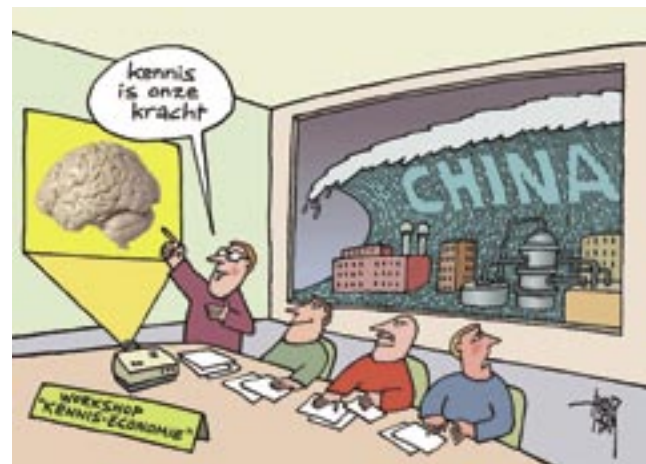
Any remarks, suggestions or complaints?
www.studentenraad.nl/feb

cartoons / strips / illustraties door Arend van Dam

Arend van Dam maakt over alle mogelijke (en onmogelijke) onderwerpen cartoons en strips en daarnaast veel politieke tekeningen, in zwartwit en in kleur.

Hij tekent voor vakbladen, tijdschriften, kranten, personeelsbladen, boeken, brochures en rapporten. ●

www.arendvandam.com

Jij maakt het nieuws van de dag.

Kom 12 november naar de Studentendag.

Het kan je niet ontgaan zijn: we zitten er middenin, de media staan er bol van en vrijwel iedereen heeft er mee te maken.

De kredietcrisis heeft onze economie in zijn greep en dat moet veranderen.

De minister heeft advies nodig. En snel ook.

Tijdens de Studentendag 2009 sta je oog in oog met de minister en de staatssecretaris van Financiën. Je werkt aan een echte case, met alle media-aandacht van dien. En je maakt kennis met een interessante werkgever. Een jonge organisatie waarin nieuw talent direct wordt beloond met een flinke dosis verantwoordelijkheid.

Bij Financiën tel je meteen mee.

Schrijf je in voor 2 november 2009

Wat betreft je profiel: je bent derde- of vierdejaars student algemene, bedrijfs- of fiscale economie. Ook met Nederlands of fiscaal recht en met bestuurskunde ben je van harte welkom, net als met iedere andere studie waar het vak openbare financiën in zit. Dus: heb je interesse in het financieel nieuws? En wil je binnenkort zelf het nieuws maken? Schrijf je dan vóór **2 november 2009** in via www.studentendag.nl.

komt eraan
ga naar www.gaaan.nu

Gaaan!

HET TALENT- EN AMBITIEPLATFORM VAN KPMG